

EMSL

Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit

MAJANDUSAASTA ARUANNE

Majandusaasta

1. jaanuar 2003 - 31. detsember 2003

Aadress	Uus 5, 10111 Tallinn
Registrikood	8 0 0 0 5 0 6 9
Tegevjuht	Kristina Mänd, juhataja
Sidevahendid	Tel 631 1430 Fax 631 1432 E-post info@ngo.ee
Põhitegevusala	avalikes huvides tegutsevate mittetulunduslike organisatsioonide ühistegevuse arendamine
Ettevõtluse vorm	mittetulundusühing

Sisukord

I

SISSEJUHATUS	4
EMSLI MISSIOON.....	4
EMSLI VISIOON 2006.....	4
EMSLI PÕHISUUNAD (EESMÄRGID) 2004 - 2006	4
KONKREETSED SUUNAD 2004	5
EMSLI PROGRAMMID.....	5

II

TEGEVUSARUANNE	7
EMSLI LIIKMEPROGRAMM.....	7
1.1 Liikmemaksud.....	7
1.2 Liikmete andmebaas.....	7
1.3 Teenused liikmetele.....	7
Liikmete kaasamine.....	8
Üldkoosolek 27.03.2003.....	9
1.6 EMSLi liikmeorganisatsioonide külastamine.....	9
2. EMSLi ARENGUPROGRAMM	11
2.1 Suurüritused.....	11
2.2 Kodanikuühiskonna arendamine.....	12
2.3 Sisekeskkonna (kultuuri) arendamine.....	16
Koostöö ja ühistegevus.....	18
Avalikkussuhted ja esindamine.....	20
2.6 Rahvusvaheline tegevus	20
EMSLI INFO- JA TUGIPROGRAMM.....	22
3.1 EMSLi infokeskus.....	22
JUHTIMISKOOLITUS AVALIKES HUVIDES TEGUTSEVATELE ÜHENDUSTELE (PROJEKT)	23
3.2 EMSLi väljaanded ja trükised.....	24
3.3 MTÜde tugikeskuste võrgustik.....	25
3.3.2.....	Tugikeskuste töö
koordineerimine.....	26
3.3.3 Tugikeskuste koordinaatorite koolitused.....	26
3.3.4.....	Eesti MTÜde tugivõrgustiku toetamine ja vahendite leidmine
Projekt "Harjumaa ühenduste koostöö"	27
Projekt "Eesti Euroopasse — väikeühenduste tugevdamine ja ettevalmistamine Euroopa Liidu programmide ja struktuurifondide kasutamiseks"	28
3.6 Ettevõtjate ühenduste arendamine	28
4.	EMSLI SISEMINE
TEGEVUS.....	29
4.1	EMSLi
büroo	29
4.1.1 Töötajad.....	29
4.1.2 Ruumid	29
4.2	Sisemine areng ja
ülesanded	29
4.2.1 EMSLi tööd reguleerivad dokumendid.....	29
4.3	EMSLi
liikmelisus.....	30
4.3.1 Avaliku Sõna Nõukogu.....	30
4.3.2 Ameerika Kaubandus - Tööstuskoda (ACCE).....	30
4.3.3 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee (EMSK) ja Eesti Vabariigi vaheline ühine nõuandekomitee	31
4.3.4 Civicus.....	31

4.4 EMSLi tegevuse rahastamine.....	31
5.....	
KOKKUVÕTE.....	32
6.....	ANALÜÜTILINE
ARUANNE.....	32
III RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE.....	34
JUHATUSE JA NÕUKOGU KINNITUS RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDELE	34
BILANSS.....	35
TULUDE JA KULUDE ARUANNE.....	36
RAHAVOOGUDE ARUANNE	37
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD	38
LISA 1 – ARVESTUSPÕHIMÕTTED.....	38
LISA 2 – PÕHIVARA	39
LISA 3 – MAKSUVÕLAD.....	39
LISA 4 – ERALDISED.....	39
LISA 5 - MUUD TULUD.....	39
AUDIITORI JÄRELDUSOTSUS.....	40
EMSL LIIKMED.....	41

Käesolev on Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liidu (EMSL) 2003.a. majandusaasta aruanne. Aruanne on jagatud kolmeks osaks. **Sissejuhatus** annab ülevaate EMSLi missioonist, olemusest, põhiväärtustest ja kokkuvõtte möödunud aasta tegevustest. **Tegevusaruanne** annab ülevaate EMSLi kolme programmi (Liikmeprogramm, Arenguprogramm, Info- ja tugiprogramm) raames teostatud projektidest ja üritustest ning EMSLi siseasjadest; **Raamatupidamisaruanne** annab ülevaate EMSLi eelarvest, tuludest ja kuludest.

I Sissejuhatus

12.12.2003 vaatasid EMSLi nõukogu ja töötajad läbi ja hindasid EMSLi põhikirjalist eesmärki, missiooni, visiooni ja suundi ning senist tööjaotust. Nõukogu viis sisse muudatused, mis oleksid arenguid suunavad, sobivad, selged ja arusaadavad ning keskkonnakesksed.

EMSL seab oma tegevuse keskmesse arvestamise looduskeskkonnaga kui meie võimaluste ja heaolu allikaga. Kuna inimene saab seda ainult hoida või reostada, siis EMSL lähtub ainult hoidmise põhimõttest säästliku planeerimise, läbimõeldud tegevuste, tagajärgede analüüsi ja materjalide kasutamise kaudu.

EMSLi missioon

EMSL on Eesti mittetulundusühingute ja sihtasutuste avalike huvide ühiseks teostamiseks ja kaitseks asutatud organisatsioon, mille missiooniks on eesti ühendustele arengusuundade ja toetusteenuste pakkumine, avaliku arvamuse kujundamine, liikmete ühiste avalike huvide eest kostmine ning avaliku ja äri sektoriga toimivate töösuhete kujundamine.

EMSLi visioon 2006

EMSLi visiooniks on osalusel ja kodanikualgatusel toimiv kodanikuühiskond, milles EMSLil on siduv roll avalikes huvides tegutsevate ühenduste ja ühiskonna vahel.

EMSLi põhisuunad (eesmärgid) 2004 - 2006

- Mittetulundussektori, avaliku sektori ja äri sektori koostöötamise arendamine sobiva toimimiskeskonna ja ühendustele töötamiseks vajalike oskuste pakkumise kaudu
- Erinevate ühenduste ja inimeste mitmekesisuse ja eriarvamuste tunnustamise saavutamine partnerluses riigiga
- EMSLi liikmete ühiste huvide ja nende kui organisatsioonide õiguste kaitsmine
- EMSLi kaudu EMSLi liikmete kaasamine kodanikuühiskonna arendamisse (seadusloome, arengukavad, strateegiad jne) Eestis
- EMSLi ja Eesti ühenduste positsiooni kindlustamine rahvusvahelisel tasandil saavutuste ja heade näidete tutvustamise kaudu
- EMSL on eeskujuks töös, teenustes ja juhtimises kui hea mainega ja kõiki tunnustatud avalikes huvides tegutsevaid ühendusi liitev sõbralik, hooliv ja siduv organisatsioon

Konkreetsed suunad 2004

- Tutvustada Eesti ühendusi välismaal ja tuua sealt parimaid näiteid
- Olla arvestatud avaliku sektori institutsioonide poolt
- Saada jätkusuutlikku sissetulekut koostööst ettevõtjatega
- Leida partnerid, et 50% üldkeskkonna asjadest oleks tehtud koos teiste organisatsioonidega

EMSLi programmid

Missiooni ja suundade saavutamiseks on EMSL oma tegevuse jaotanud kolme programmi vahel:

- 1) **Liikmeprogramm** tegeleb liikmetele informatsiooni edastamisega, toetuse ja teenuste pakkumisega, liikmete ühishuvide kaitsmise ning nende kaasamisega kodanikuühiskonna arendamisse.
- 2) **Info- ja tugiprogramm** tegeleb trükistega ning ühenduste teavitamise, nõustamise ja koolitusega läbi Tallinnas asuva infokeskuse ja piirkondlike tugikeskuste.
- 3) **Arenguprogramm** hõlmab kodanikuühiskonna arendamist, seadusloomet, koostööd avaliku ja ärisectoriga, suurürituste korraldamist ja rahvusvahelisi projekte.

Viimastel aastatel on EMSLi tegevus olnud aktiivne nii organisatsiooni sees kui ühiskonnas tervikuna. Suurt tähelepanu on pööratud EMSLi sisemisele tugevdamisele, rahalise olukorra stabiliseerimisele, liikmeskonna arendamisele, projektitaotluste esitamisele lähtuvalt plaanidest, ürituste korraldamisele, filantroopia arendamisele, Eesti Mittetulundusühenduste Ümarlaua (EMÜ) esinduskogu töös osalemisele, suhetele avaliku sektoriga ning partnerite leidmisele.

Liikmetelt ja partneritelt saadud tagasiside põhjal oleme saavutanud oma kolm aastat tagasi püstitatud visiooni. EMSL on demokraatlik, jätkusuutlik ja uuenduslik liit, mis tegutseb oma liikmete huvides ja esindab neid. EMSL on kodanikualgatust edendav, selle arenguid ning suundi jälgiv ja hindav organisatsioon Eestis, mis on võrdväärne ja usaldusväärne partner teistele organisatsioonidele, valitsusasutustele, ettevõtetele ning kodanikele Eesti kodanikuühiskonna loomisel.

2003.a. oli EMSLi peategevus suunatud ühenduste rolli ja saavutuste teavitamisele, avalikes huvides tegutsevate ühenduste eripära ja määratlemise selgitamisele, katusorganisatsioonidega tegelemisele, avalikkussuhetele, EKAKi rakendamisele, suhetele avaliku sektoriga, tugikeskustele jätkusuutliku lahenduse leidmisele ning III kodanikuühenduste konverentsi korraldamisele.

EMSL viis läbi üheksa projekti, alustas kuue uue projektiga. 2003.a. tegevuskavast täitis EMSL 89%. Olemasolevale kahele programmile lisanud kolmas ehk liikmeprogramm. Info- ja tugiprogramm vähendas mahtu arenguprogrammi arvelt. EMSL tõmbas otsad kokku tugikeskuse koordineerijana. Osad tugikeskused jätkavad maakondlike arenduskeskuste raames, EMSL jätkab teenusepakkujana Tallinnas ja Harjumaal riigi toel. Koolitusi korraldasime viis, teabepäevi kuus. Andsime välja neli infolehte, ühe voldiku ja kaks raamatut. Tegime eetikakoodeksi kaaned ja hea kodaniku multifilmi.

Arenguprogrammi all lõpetasime filantroopiaarendamise projekti, mille tulemusena on arenenud ühenduste ja ettevõtete suhted. Hea näide sellest on Heateo SA loomine, mis asub EMSL ruumides. Keskendusime peamiselt avalikes huvides tegutsevate ühendustega tegelemisele. Koos advokaadibürooga Raidla & Partnerid tegime muudatusettepanekud avalike huvide paremaks määratlemiseks Tulumaksuseaduses. Korraldasime aasta tegija tunnustamise koos kevadkonverentsiga, rahvusvahelise suvekooli ning III üle-eestilise kodanikuühenduste konverentsi. Tegelesime jõuliselt EKAKi rakendamise alustamisega ning avaliku sektoriga suhtlemisega. Iseloomustavaks suunaks 2003.a. oli mitmete ürituste tegemine koos teistega (Harju Maavalitsus, Eestimaa Looduse Fond, Avatud Eesti Fond, kirjastus Pegasus, Viru hotell jne).

Liikmeprogrammi raames külastati EMSLi liikmeid ja saadi ülimalt vajalikku tagasisidet EMSLi edasiste arengute kohta. Selgelt tuli välja vajadus rohkem oma liikmeid teavitada EMSLi tegemistest ja panustada tugeva võrgustiku tekkimisse EMSLi liikmesorganisatsioonide vahel. Nõukogu kogunes kuus korda ning pidas ka kaks pikemat ajurünnakut.

2003.a. oli läbimurde aasta. Ühendused olid pidevalt meedias, sõnad vabauhendused ja kodanikuühiskond muutusid igapäevaselt kasutatavateks. EMSL sai pideva tähelepanu osaliseks.

Möödunud aasta oli aga raske vahendite leidmisel. Ei ole võimalik teha eestkoste ja poliitika kujundamise tööd projektide arvelt. Selle muutmiseks peame 2004.a. pingutama.

EMSLi iseloomustavaks omaduseks peetakse meie avatust, sõbralikkust ja valmisolekut ühiselt tegutseda. 2003.a. iseloomustas meie poolt veelgi suurem koostöö teiste ühendustega, kas siis ühisürituste, esinemiste, tegevuste koordineerimise, teavitamise või pideva suhtlemise kaudu.

EMSL kolis ja asub nüüd uutes ruumides Uus 5, Teatriliidu majas.

EMSLile lisandus uusi toetajaid ning EMSL on mittetulundustegevuse ja kodanikuühiskonna tunnustatud ekspert. EMSLi sissetulek projektidest, sihtfinantseerimisest, liikmemaksudest, teenuste müügist, vahendustasudest ning koolitustest 2003.a. oli 2,591,300 krooni, liikmemaksud moodustasid 3%, sihtfinantseerimine 19,7%, projektipõhine finantseerimine 57,6%, vahendustasu ja teenused 9,1% ning tagasimaksud 10,45%. EMSLi nõukogu liikmed tegid eraannetusi (0,15%). EMSLi kulutused 2003.a. olid 2,490,045 krooni.

II Tegevusaruanne

EMSLi tegevust kirjeldavad kolm suunda: töö liikmetega, kodanikuühiskonna kujunemisele suunatud arendustegevus ning peamiselt ühendustele pakutav info- ja toetustegevus.

1. EMSLi liikmeprogramm

2003.a. lõpus otsustas EMSLi nõukogu arvestada EMSLi büroo ettepanekuga teha EMSLi tegevus kolmeprogrammiliseks. Juurde moodustati liikmeprogramm, mille eesmärgiks on tegelda liikmetele informatsiooni edastamisega, toetuse ja teenuste pakkumisega, liikmete ühishuvide kaitsmise ning nende kaasamisega kodanikuühiskonna arendamisse:

- 1 Liikmemaksud
- 2 Liikmete andmebaas
- 3 Teenused liikmetele
- 4 Liikmete kaasamine
- 5 Üldkoosolek
- 6 EMSLi liikmesorganisatsioonide külastamine

EMSLi liikmesorganisatsioonid on tegevad sotsiaal-, õigus-, haridus-, võrdõiguslikkuse, keskkonna säästlikkuse ja maaelu arendamise valdkonnas. 31.12.2003 seisuga oli EMSLi 80 liikmest 25 sihtasutused ja 55 mittetulundusühingud.

1.1 Liikmemaksud

Aasta lõpuks oli oma võlgnevuse likvideerinud 78 liiget. Aega liikmemaksude tasumiseks oli kuni 20.12.2003.a. Kokku laekus liikmetelt liikme- ja sisseastumismakse 76,400 krooni. Liikmemaksud moodustasid 3% EMSLi 2003.a. sissetulekust. Töö liikmetega võtab aga 20% EMSLi kogutööst. On selge, et need ei ole tasakaalus ning 2004.a. peame sellele küsimusele tõsiselt tähelepanu pöörama.

1.2 Liikmete andmebaas

Suurimaks saavutuseks võib pidada tunduvalt paranenud ja pidevalt kontrollitava liikmete andmebaasi loomist. Liikmete kohta kogume infot liikmetelt endilt saabuva info ja internetis leiduva põhjal.

Kontrollitud andmed on kõikide liikmete kohta. Kahjuks ei pea paljud liikmed kinni põhikirjast ning ei teavita EMSLi oma andmete muutumisest. Saadud informatsiooni andmete muutumise kohta paneme üles EMSLi kodulehele ja oma sisesesse andmebaasi. Lisaks täiendame pidevalt oma liikmesorganisatsioonide kaustu paberandjal.

1.3 Teenused liikmetele

EMSL pakub liikmetele järgmisi teenuseid:

- Liikmete meililisti kaudu info jagamine kolm korda nädalas. Listis on 82 liikme esindajate emailide aadressid. Edastatakse regulaarselt teavet koolitustest ja üritustest ning materjale üldkoosoleku kohta.
- Pidev info kohalikest ja rahvusvahelistest rahastamisvõimalustest
- Nõustamine telefoni ja e-posti teel ning kohapeal
- Infolehe saatmine 1 kord kvartalis
- Kõikide liikmete info avaldamine infotelefonide 119 ja 1181 andmebaasides liikmetele tasuta
- Liikmete andmebaasi haldamine ja huvilistele kättesaadavaks tegemine
- Tunduvalt odavamad koolitused ja seminarid.
- Soodsa hinnaga projektinõustamine
- Sooduspakkumised (Saldo, Pegasus, 119)
- Ürituste kajastamine EMSLi kodulehel

Teabepäevadel, koolitustel ja üritustel osalejate nimekirjade ning klientide andmebaasi põhjal tõusis liikmete aktiivsus EMSLi töös (50% klientidest on EMSLi liikmed).

Suurendasime elektroonilisel teel info saamise hulka ja seeläbi kiirendanud tunduvalt info liikumist. Üha rohkem suuname liikmeid vajalikele viidetele internetis.

EMSL on eelkõige meie ühise keskkonna ja kultuuri parandamise nimel tegutsev organisatsioon, mis kaitseb avalikes huvides tegutsevate organisatsioonide ühishuve. Samal ajal proovib EMSL leida ka oma liikmete soodsamaid võimalusi ning pakkuda teatud teenuseid. On oluline meeles pidada, et EMSL ei ole oma liikmete teenimise nimel tegutsev ühendus.

4 Liikmete kaasamine

EMSL on katusorganisatsioon, kes esindab oma liikmete avalikke ühishuvisid. Et seda põhjendatult ning edukalt teha, vajab EMSL liikmete poolset sisendit, st. EMSL peab omama ülevaadet liikmesorganisatsioonide hetkeolukorrast, tulevikusuundadest ning seisukohtadest ümbritseva suhtes.

1.4.1 Liikmete külastamine

Septembris 2003 alustati liikmesorganisatsioonide külastamist, mille eesmärgiks on:

- Tutvuda EMSLi liikmesorganisatsioonide tööde ning tegemistega
- Tugevdada EMSLi ja liikmesorganisatsioonide suhteid
- Tõsta liikmete teadlikkust EMSList
- Saada tagasisidet EMSLi senisele tööle ja ettepanekuid tulevikuks

Hetkel on külastatud 34 organisatsiooni. Märtsiks on eesmärgiks külastada 75% liikmeskonnast.

.2 Seaduste ja määruste kommenteerimine

Ministeeriumid pöörduvad sageli EMSLi poole palvega esitada oma kommentaarid seadustele, määrustele, arengukavadele. 2003.a. saatsime liikmetele konsulteerimiseks kaheksa vastavat dokumenti. Paraku oli tagasiside olematu ja EMSLi töötajad ning nõukogu koostasid vastuse. Selline olukord andis panuse EMSLi 2004.a. liikmete kaasamise projekti, sest me ei pea normaalseks, et näiteks Riikliku Arengukava (RAK) kommenteerimiseks ei saa me liikmetelt ühtegi reageeringut.

.3 Ühiskondlik lepe

2003.a. talvel kirjutasime alla Eesti Ühiskondliku Kokkuleppe memorandumile, eeldasime protsessi ja lepet, mille käigus erinevad osapooled – erakonnad, ettevõtjad, vabauhendused, teadusasutused jne – lepivad omavahel kokku, millised peaksid Eesti riigis olema otsuste tegemise mudel ja osalusdemokraatia mehhanismid.

Kuna EMSL oli EKAKi koordineerija, teadsime, mida taoline protsess tähendab. Kahjuks ei läinud lepe oodatud teed. Põhjaliku konsulteerimise asemel koostati tekst, millele oodati kommentaare. Tegime Ühiskondliku Leppe Sihtasutusele ka vastavad ettepanekud. Ainsana on arvestatud Eesti Kodanikuühiskonna Arengu Kontseptsiooni (EKAK) rakendamist. Ülejäänud jäeti kõrvale. EMSL palus oma liikmetel esitada ettepanekud ja kommentaarid. Saime need kolmelt organisatsioonilt. EMSLi nõukogu otsustas, et sellisele leppele, mis koostati, EMSL alla ei kirjuta. Meiega nõustusid ka need EMSLi liikmed, kes ise alla kirjutasid.

1.4.4 Euroopa Liidu struktuurifondid ja riiklik arengukava (RAK)

Euroopa Liidu struktuurifondid ja riiklik arengukava (RAK) Eesti liitumisel Euroopa Liiduga avanevad ka Eesti ühendustele struktuurifondid, millest saadavad vahendid on suured. Struktuurifondide kasutamiseks koostati Riiklik Arengukava ehk RAK. 2003.a. lõpus moodustati RAKi seirekomisjon, mille ülesanneteks on:

- kinnitada RAK programmitäiend, sealhulgas seireks kasutatavad füüsilised ja finantsilised indikaatorid ning meetmete raames kasutatavad projektivaliku kriteeriumid. Programmitäiendi muutmiseks on vajalik seirekomisjoni vastav otsus
- jälgida regulaarselt RAK elluviimise progressi ning anda hinnang arengukavas seatud eesmärkide saavutamisele

- analüüsida RAK rakendamisel saavutatud tulemusi ning meetmete seatud eesmärkide saavutamist
- vaadata läbi ning kinnitada RAK aastaaruanded ja lõpparuanne enne nende esitamist Rahandusministeeriumi kui korraldusasutuse poolt Euroopa Komisjonile
- kaaluda ja kinnitada võimalikud arengukava rahastusotsuse muudatusettepanekud
- vajadusel teha Rahandusministeeriumile kui korraldusasutusele muudatusettepanekuid suurendamiseks struktuuritoetuse tulemuslikkust või tõhustamiseks struktuuritoetuse juhtimist ja rakendamist
- vaadata läbi sõltumatu tulemuslikkuse hindamise aruannetes toodud peamised järeldused ja soovitusel, otsustada soovitude elluviimine ja jälgida nende elluviimist.

Seirekomiteesse on kaasatud kaheksa partnerorganisatsiooni esindajad: Eesti Ametiühingute Keskliit, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Eesti Keskkonnaühenduste Koda, Eesti Linnade Liit, Eesti Maaomavalitsuste Liit, Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda, Rektori Nõukogu. EMSLi esindab RAK seirekomitees Tiit Riisalo.

1.4.5 Kriminaalpreventsiooni nõukogu

Alates november 2003 on EMSL nõukogu esimehe Lagle Pareki isikus esindatud Kriminaalpreventsiooni nõukogus, mis kogunes 15.11.2003. Nõukogu ülesandeks on koordineerida kriminaalpreventsioonialast tegevust riigis, esitada Vabariigi Valitsusele ettepanekuid ja anda soovitusi õiguskorra tagamist puudutavate küsimuste kohta ning esitada kord aastas aruanne tööst ja ülevaade kuritegevuse olukorrast riigis.

.5 Üldkoosolek 27.03.2003

Üldkoosoleku toimumise ajal oli EMSLil 90 liiget. Üldkoosolekul viibis 30 liikmesorganisatsiooni esindajat, teistele liikmetele olid oma hääle delegeerinud 14 liiget, seega oli koosolekul esindatud kokku 44 EMSLi liiget ja vastavalt mittetulundusühingute seaduse §-le 21 ja EMSLi põhikirjale oli üldkoosolek otsustusvõimeline.

EMSLi üldkoosolek otsustas:

- Valida koosoleku juhtajaks Lagle Parek ning kinnitada päevakord
- Kinnitada EMSLi 2002. majandusaasta aruanne koos audiitori järeldusotsusega
- Võtta teadmiseks EMSLi keskkonna aruanne, et lähtuda tegevuses säästlikust põhimõttest
- Võeti teadmiseks EMSLi plaanid 2003.a.

Üldkoosolek toimus Vanalinnastudio salongis Tallinnas.

1.6 EMSLi liikmeorganisatsioonide külastamine

EMSLi külastas ajavahemikus 22.09. - 05.12.03 oma liikmesorganisatsioone. Külastuste eesmärk oli:

- Tutvuda EMSLi liikmesorganisatsioonide tööde ning tegemistega
- Tugevdada EMSLi ja liikmesorganisatsioonide vahelisi suhteid
- Tõsta liikmete teadlikkust EMSList
- Saada tagasisidet EMSLi senisele tööle ja ettepanekuid tulevikuks

Kokku külastati 2003. aasta lõpuks 34 organisatsiooni. Kokkuvõttena võib öelda, et liikmed pidasid EMSLi **tugevusteks:**

- EMSLil on prestiiž ning positsioon oma liikmete esindajana laiemalt ühiskonnas olemas. EMSL annab liikmetele võimaluse kuuluda võrgustikku.
- Funktsioonid, mida EMSL hetkel liikmete jaoks täidab on **koolituste pakkuja** ning **info vahendaja**, seda just meililistide kaudu. Meililistidest tuleb informatsiooni palju ning väga mitmekülgselt. Hinnatakse teavet erinevate rahastamisvõimluste kohta.
- Samuti toodi tugevusena välja kvaliteetsed **koolitused ja teabepäevad**. Ajakohased temavalikud ning professionaalsed koolitajad. EMSLil on kolmanda sektori koolitajana oma kindel koht.
- EMSLis on väga meeldiv sisekliima, sõbralikud ja abivalmid inimesed.

Liikmete arvates vajavad EMSLis **arendamist:**

- Üldine teadlikkus EMSList ei ole kuigi kõrge. Täpne arusaam EMSLi eesmärkidest ja tegevusest puudus. Sellest tulenevalt oleks vaja rohkem teavitada oma liikmeid EMSLi tegemistest ning saavutustest, asetades rõhk arenguprogrammile.
- Samuti soovitati muuta infolehe ja kodulehekülje kujundust, et need muutuksid visuaalselt kergemaks ning loogilisemaks.

2. EMSLi arenguprogramm

Eesmärgiks on mõjutada kolmanda sektori arengut soodsama seadusandliku ja majanduskeskkonna mõjutamise ning üldsuse arvamuse kujundamise kaudu:

- .1 Suurüritused (aasta tegija, suvekool, konverents)
- .2 Kodanikuühiskonna arendamine (EKAK, uuringud ja statistika, avalik sektor, ettevõtted, saatkonnad)
- .3 Sisekeskkonna arendamine (katusorganisatsioonid, nõukogu/juhatuse arendamine, seadusloome)
- .4 Koostöö ja ühistegevus (EMÜ, erinevad organisatsioonid, Euroopa Liit, töögrupid)
- .5 Avalikkussuhted
- .6 Rahvusvahelised suhted ja projektid (Orpheus, Civicus jne).

2.1 Suurüritused

EMSL organiseerib üle-eestilisi üritusi, et ühendused ja huvigrupid oleksid oma mitmekesisuses ja eriarvamustes tunnustatud partnerid riigile, inimeste teadlikkus mittetulundussektorist, selle tegemistest ja arengutest kodanikuühiskonnas oleks tasemel. Suurüritused toovad kokku inimesi erinevatest piirkondadest, valdkondadest ja asutustest ning annavad kodanikuühiskonna arengule ühtse suuna. EMSL koordineerib oma tegevusi teiste ühenduste ja koostöövormidega, et hoiduda topelttööst ning kordustest.

2.1.1 Aasta tegijate tunnustamine ja kevadkonverents

27.03.2003 austati Tallinnas Vanalinnstuudios 2002.a. tegijaid kodanikuühiskonnas – mittetulundusühing, sihtasutus, vabatahtlik, missiooniga inimene ja hea ettevõtte. Tunnustati inimesi ja organisatsioone, kes oma tegevusega on ühiskonda arendanud üle viie aasta. Ettepanekuid laekus 32. Otsused tunnustuse saajate osas tegi EMSLi nõukogu. Tunnustamine toimus kuuendat korda.

Tegijateks tunnustati Eesti Üliõpilaskondade Liit (MTÜ), Kistler-Ritso Eesti SA (SA), vabatahtlikud Meelis Rimmel ja Aleksander Mamajev, missiooniinimesed Rein Raud ja Anne Erm ning hea ettevõtte AS Infotark.

Tunnustamisüritus oli ühendatud kevadkonverentsiga “Vastutus — meie edu saladus”, kus esinesid varasematel aastatel tunnustuse pälvinud inimesed ja organisatsioonid, kelle pikaajaline edukas tegevus on aidanud ühiskonnal kiiremini edasi liikuda. Teises osas aga jagasime mõtteid ja põhjendusi, kuidas poliitilise vastutuse ja maksupoliitika abil suurendada investeringuid ühiskonda (Nelli Kalikova, Urmas Klaas, Inna Kramer ja Peeter Tohver).

Konverentsi teises osas said osalejad mõtteid ja põhjendusi, kuidas poliitilise vastutuse ja maksupoliitika abil suurendada investeringuid ühiskonda — esinesid Juhan Parts (Res Publica), Maiu Fischer (Raidla & Partnerid), Cathy Shea (Rahvusvahelise Mittetulundusõiguse Keskus ICNL).

Materjalid olid kajastatud EMSLi infolehtedes, meedias ning EMSLi koduleheküljel.

Lisaks üle-eestilisele tunnustamisele toimusid MTÜde tugikeskuste korraldusel ka piirkondlikud üritused.

2.1.2 Suvekool “Meie Euroopa: ühendused valmistuvad” Peoleo Hotellis

EMSLi viies suvekool toimus 06. - 07.09.2003 ehk nädal enne hääletamist Euroopa Liiduga liitumise osas. Esimest korda oli suvekool rahvusvaheline. Suvekool taotles kolme eesmärgi:

- aidata Eesti ühendustel omandada uusi teadmisi ja oskusi nii liikmesriikide kui teiste liitujamaade ühenduste ekspertidelt
- suurendada teadlikkust uue Euroopa poolt pakutavatest võimalustest ja väljakutsetest ühendustele
- teha Eesti ühenduste saavutused ja oskused nähtavamaks Euroopa partneritele.

Kahe päeva jooksul toimunud koolituste, seminaride ja töögruppide käigus keskenduti põhjalikult ühenduste jaoks vajalikele praktilistele teadmistele ja oskustele Euroopa Liidus ning osalemisele poliitikategemises.

Osalesid ühendused, kohalikud omavalitsused, poliitikud, tudengid ja Iirimaa, Soome, Poola, Brüsseli, Ungari, Leedu, Läti jt riikide ühendused. EMSL koordineeris oma tegevust Avatud Eesti Fondiga, kes korraldas suvekoolile eelneval päeval konverentsi “Uus Euroopa kõigile: Kodanikuühiskond ehitab sildu”. Kasutasime samu esinejaid, andes osalejatele võimalusi tõeliselt tundma õppida teiste riikide kogemusi ning esitada küsimusi.

Suvekoolis tutvustati uut raamatut “Meie Euroopa: Euroopa võimalused Eesti vabaaühendustele”, mille pani kokku EMSL. Suvekooli ja raamatu väljaandmist toetas Euroopa Liit ja välisesinejate osalemist Rapid Aid Fund (RAF). Osalejaid oli 119. Tagasiside osalejatelt oli väga positiivne ning otsustati korraldada ka kuues suvekool.

2.1.3 Kolmas Eesti ühenduste konverents

Kolmanda üle-eestilise kodanikuühenduste konverentsi ettevalmistamine algas juba 2002. Esimene konverents toimus 1999.a ja kandis pealkirja “Ühiskond teelahkmel”; teine, “Nägemusest muutusteni”, toimus 5. - 6.11.2001.

Kolmas konverents toimus 14. - 15.11.2003 Sokos Hotel Viru Konverentsikeskuses teemal “Hea valitsemine”. Korraldajad olid EMSL ja BAPP. Osalejaid oli ligikaudu 300, sh ühenduste, kohalike omavalitsuste, saatkondade, riigiinstitutsioonide esindajad.

Konverentsi peaesinejad olid Ene Ergma, Juhan Parts, Lagle Parek, Aleksei Turovski, Ben Kernighan, Georg Malvius, Juhan Kivirähk, Kristina Mänd, Linnar Viik, Mai Võõrmann, Mall Hellam, Raymond Stephens, Marek Strandberg, Marianne Mikko, Mati Heidmets, Urmas Kõiv, Toivo Maimets jt. Konverentsi vaatlejad olid Kertu Ruus ning Tarmu Tammerk.

Konverentsi programm sisaldas (1) minikonverentse (lepped ühiskonnas, haldussuutlikkus ja ühenduste kaasamine Euroopa Liidus, looduseadus põhiseaduseks); (2) arutelu teemal “Kodanikuühiskond on moes”; (3) valdkondlikke töögrupe (heategevus, teenuste pakkumine, rahvusvaheline tegevus, külaseltsid, eestkoste, katusorganisatsioonid); (4) arengulisi töögrupe (head teod, hea valitsemine organisatsioonis, ühendusi puudutav statistika ja aruandlus). Konverentsi juhatasid sisse telesaade “Kolmas sektor”, milles kajastati 2001.aasta konverentsi, ning raamatu “Laps Eesti kunstis – Lapsepõlv” esitlus.

Meelelahutusena pakuti kohvipauside ajal konverentsi osalejatele slaidiprogramme lastest ja loodusest. Esimese päeva lõppedes toimus väike vastuvõtt videoanimatsiooniga heast kodanikust. Konverentsi korraldamisel lähtuti keskkonnasõbralikkusest.

Konverentsi toetasid Sokos Hotel Viru Konverentsikeskus, Briti saatkond, Avatud Eesti Fond, Eestimaa Looduse Fond, Postimees jt. Kõik materjalid on saadaval kodulehel.

Hindamine näitas, et tegemist oli vaieldamatult kolmanda sektori suurüritusega, mis oli hästi korraldatud, huvitav, sisukas ja suurepärase esinejatega. Septembris vahetus konverentsi koordinaator ning konverentsi viis edukalt läbi Elina Kivinukk.

Neljas konverents toimub 2005.a sügisel ja keskendub tõenäoliselt keskkonnale ja säästvare arengule. Tegemist on ühenduste aasta suursündmusega.

2.2 Kodanikuühiskonna arendamine

Eesmärgiks on leida ja rakendada võimalusi ühenduste osavõtuks ühiskonnale oluliste otsuste tegemisel, tõsta ühenduste ja kodanike osalust ühiskonnaelu korraldamisel ning aktiveerida koostööd valitsus- ja äri sektoriga.

EMSLi peamine prioriteet 2003.a oli EKAKi rakendamine, suhete arendamine avaliku sektoriga, ettevõtetega koostöö jätkamine, projekti käivitamine, Euroopa Liidu kogemuste tutvustamine ning statistika korrastamine. EMSL tegeles aktiivselt ka erinevate koostööprojektidega.

2.2.1 EKAK

EMSL töötas EKAKi rakendamise nimel EMÜ esinduskogus, pidas kirjavahetust Siseministeeriumiga ning kasutas kõiki oma üritusi ja esinemisi EKAKist kõnelemiseks. Konverentsi raames oli EKAKile ja sarnastele protsessidele teistes riikides pühendatud minikonverents.

Kuna on tegemist Eesti ühenduste ühe peamise eksporditartikliga, siis on EKAKi tutvustamine rahvusvaheliselt lihtne. Otseselt kutsuti EKAKist rääkima kuuel korral, lisaks kirjutasid EMSLi töötajad kolm vastavat artiklit, andsid mitmeid intervjuusid ja tutvustasid EKAKi ka kohtumistel.

EKAKi suurim sündmus oli EKAKi ühiskomisjoni tööle hakkamine. See ei läinud lihtsalt. EMSL pöördus korduvalt Siseministeeriumi poole, et ühiskomisjon saaks läbipaistev, kompetentne ning kaasaks ühiskomisjoni eksperte, kelle osalus EKAKi valmistamisel ning koostamisel andis neile eelise ja õiguse osaleda selles protsessis ka edaspidi (Mall Hellam, Daimar Liiv, Mikko Lagerspetz, Agu Laius). Meie arvamus oli, et Ühiskomisjoni (ÜK) peaks ühenduste poolt kuuluma need organisatsioonid, kes on EKAKi ettevalmistamise, tutvustamise ja vastuvõtmise protsessis näidanud üles teadlikkust, huvi, oskust,

suutlikkust, täielikku valmisolekut ja arusaamist kaasarääkimiseks EKAKi rakendamiseks. EMSL ei pidanud õigeks, et ÜK osalevad protsessist teadlikult eemalviibinud või selle vastu töötanud inimesed ja organisatsioonid. Kõik ÜK otsused oleksid avalikustatud selgelt ja võimalikult laialt kõikidele ühendustele. ÜK töös osalevad organisatsioonid ja koostöövormid peavad suutma oma liikmete ja võrgustiku kaudu vajaliku infoliikumist ja kaasamist tagada.

Ühiskomisjonis on inimesed, kelle tegevus on olnud EKAKi ja EMSLi vaenulik, inimesi, kelle organisatsioonid ei ole mitte millegagi silma paistnud. Koosolekud näitasid, et kaasati ka inimesi, kes ei ole suutnud ühelgi koosolekul osaleda ning kelle senine panus on olnud olematu. Sellest on kahju.

EKAKi ühiskomisjon hakkas tööle järgnevalt: oktoober 2003 moodustati EKAKi ühiskomisjon, kus on 22 liiget (14 ühendust ja 8 avaliku sektori esindajat) ja mida juhib regionaalminister. EKAKi prioriteedid jaotati kolme töögrupi vahel: kaasamine ja seadusandlus (kaasesimehed Ülo Siivelt, EMÜ ja Evelin Lopman, Justiitsministeerium), rahastamine ja statistika (kaasesimehed Kristina Mänd, EMSL ja Eevi Zernant, Rahandusministeerium), kodanikuharidus ja tugisüsteemid (kaasesimehed Mall Hellam, AEF ja Piret Talur, Haridus- ja Teadusministeerium). Siseministeeriumi poolt on suure töö ära teinud Maris Puurmann, kes osaleb ka iga töögrupi töös.

2003.a. lõpuks valmis igal töögrupil esimene versioon nende valdkonnas olevate küsimuste hetkeolukorrast, peamistest probleemidest ja võimalikest lahendustest ja ettepanekutest. Märtsis 2004 koguneb terve EKAK ÜK, kus arutatakse läbi, millised ettepanekud suunata tegevusplaani, mis esitatakse Vabariigi Valitsusele juunis.

EMÜ alustas tööd ka Riigikogus EKAKi saadikurühma moodustamiseks, et jälgida ühiskomisjoni tööd ja osaleda selle protsessides. EKAKi rakendamine tuleb Riigikogus arutlusele detsembris 2004.

2.2.2 Uuringud ja statistika

Juba 2002.a. oli EMSL üks algatajatest kolmanda sektori olukorda ja tegevust puudutava statistika aluste väljatöötamiseks. Tulemusena viis 2002 - 2003.a. Poliitikauuringute keskus PRAXIS BAPPi toetusel läbi projekti "Eesti mittetulundussektori kohta käiva statistika kogumise ja analüüsi korrastamine". Projekti juhtis Ülle Lepp.

Projekti üldeesmärgiks oli aidata Statistikaametil koostöös huvitatud mittetulundussektori ja teadlaskonna esindajatega korrastada Eesti mittetulundussektori kohta käivat statistikat nii, et kogutavad andmed ja nende töötlemisel saadavad tulemused vastaksid parimale rahvusvahelisele tasemele ja aitaksid kaasa Eesti riigi ja mittetulundussektori koostöö arendamisele. Ettepanekute eesmärgiks on tagada Eesti kodanikeühendustelt kogutava statistilise info süsteemsus, regulaarsus, kõikehõlmavus ja rahvusvaheline võrreldavus.

Vastavad ettepanekud viiakse EKAKi ühiskomisjoni kaudu Vabariigi Valitsusele.

NGO Sustainability Project (projekt)

Neljandat aastat järjest koostas EMSL USA Rahvusvahelise Abi Agentuuri (USAID) tellimisel Eesti ühenduste jätkusuutlikkuse indeksi. 2003.a. saadeti küsimused e-posti teel valitud ekspertidele, võrdluseks kaasa 2002.a. tulemused. Eksperdid andsid oma hinnangud ning kommentaarid. Suure töö tegi ära Harju Maavalitsus, kes koostas töötajatega vastavasisulise arutelu. Kokkuvõtte on saadaval EMSLi koduleheküljel.

Uuring on oluline Eesti ühenduste olukorra võrdlemiseks teiste Kes- ja Ida-Euroopa riikidega. Oleme selgelt tugevalt arenenud, meid iseloomustavad koostöö, hea seadusandlik keskkond, tugev infrastruktuur ning positiivne meediakajastus. Arendamist vajavad organisatsioonide tegutsemisvõime ja finantssuutlikkus.

Kodanikuühenduste uuring

III kodanikuühenduste konverentsil "Hea valitsemine" (vt 2.1.3.) ja sellele eelnevalt omnibuss-küsitluse raames viidi läbi uuringukeskuse Faktum poolt uurimus kodanikuühiskonnast. Uurimuses käsitleti kodanikuühenduste rahastamist, kodanikualgatusi j.m. Kokkuvõtted valmivad 2004.aasta esimeses pooles.

Uuring tugines sellisel empiirilisel materjalil kui (1) küsitlus Eesti mittetulundus-organisatsioonide I konverentsil "Ühiskond teelahkmel" 26. - 27.11.1999 (156 vastajat); (2) küsitlus III kodanikeühenduste konverentsil "Hea valitsemine" 14. - 15.11.2003 (120 vastajat); ja (3) üle-eestilised avaliku arvamuse küsitlused samal perioodil (N=1000). Osaliselt kajastati viimase uuringuosa tulemusi ka konverentsil.

Esialgsed tulemused näitasid, et viimase kolme-nelja aasta jooksul on muutunud enam paremuse poole kodanikuühenduste üldine väärtustamine meedias ja avalikkuses, paranenud on organisatsioonide koostöö ja liikmete informeeritus. Vähem nähakse positiivseid nihkeid kodanikuühenduste rahastamises ning nende suhetes ettevõtete ja riigiga.

2.2.3 Suhted avaliku sektoriga

EMSLi suhted riigiasutustega paranesid oluliselt. Loodi sidemed EAS Regionaalarengu Agentuuriga, peaministri bürooga, riigikogu esimehe bürooga, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga ning paranesid suhted Siseministeeriumiga. Jätkusid head suhted Rahandusministeeriumiga ja Harju Maavalitusega. Tallinna Linnavalitsuse ja Linnavolikoguga koostööni ei jõutud.

Riigikogu

Kuna EKAK liikus Riigikogust riigisekretäri korraldusega Siseministeeriumisse, siis muutis see ka pidevat suhtlemist Riigikoguga. Alates konverentsist novembris said alguse tõised suhted Riigikogu esimehe bürooga. Huvitatud erakondadele tutvustati EMSLi algatatud Tulumaksuseaduse paragrahvi muudatust.

Siseministeerium

Seoses valitsuse vahetusega ning uue ministri tulekuga muutus suhtumine ühendustesse. Minister Jaan Õunapuu sai ülesande panna kokku EKAKi ühiskomisjon. Kahjuks kulus mitu kuud enne kui ühiskomisjon esimest korda kogunes.

Alates sellest on suhted paranenud, ministeeriumisse on tööle võetud arukas ja töötahtline inimene, kellega koos EKAKi ühiskomisjon tööd teeb. Kummaline oli aga ministeeriumi poolt tellida seadusloome uuring ühendustega konsulteerimata.

Rahandusministeerium

Peamine side Rahandusministeeriumiga on välisfinantseerimise osakonna kaudu. Põhjuseks Riikliku Arengukava (RAK) koostamine, selle kommenteerimine ja struktuurifondid.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Seoses Taani riigi poolt finantseeritud ettevõtjate ühenduste arendusprojektiga alustas EMSL suhtlemist Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga, põhjuseks Taani konsultatsioonifirma poolt koos EMSLiga teostav ettevõtete ühenduste arendusprojekt. Kaasame ametnikke ka EKAKi protsessi.

Harju Maavalitsus

Harju Maavalitsusega tugevnesid 2003.a tihedad ja tõised suhted. Koos korraldasime neli teabepäeva. Kohalike omavalitsuste temaatika on EMSLi erinevates tegevustes tihedalt läbi põimunud. EMSL viis läbi vastava projekti "Harjumaa ühenduste koostöö", kirjutas selles infolehes, korraldas temaatilise suvekooli ning arendas suhteid Harju Maavalitsusega.

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus

Seoses Maakondlike Arenduskeskuste (MAK) loomisega esitas EMSL kirja nii Siseministeeriumile kui kohalikele maakondlikele võtmeisikutele, et olemasolevat mittetulundusühenduste tugivõrgustikku kaasataks MAKide töösse.

Peamiseks partneriks sai Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS), kellega EMSL pidas mitmeid läbirääkimisi kodanikeühendustele osutatavate teenuste osas. Läbirääkimiste tulemusel on aastast 2004. EMSL EASi lepingupartner MAKide kodanikeühenduste nõustamise osas Tallinna ja Harjumaa ühendustele.

Eraldi sõlmiti lepinguid EMSLi ja EASi vahel üksikute tellimuste osas. Lisas tellis EAS EMSLilt uuendatud Interneti-põhise klientide registreerimisvormi ning esimese ühenduste nõustajate koolituse. Koolitus toimus 02.-03.12.2003 Haapsalus.

2004.a. alguses allkirjastati EASi ja EMSLi vahel leping, mille alusel EMSL osutab riigi toetusel kodanikeühendustele nõustamis- ja infoteenust maakondlike arenduskeskuste võrgustikus. Nii on tagatud

tugiteenuste pakkumise jätkusuutlikkus, kuigi on selge, et inimeste vahetusega vajavad MAKid aega kvaliteetteenuste pakkumiseks.

2.2.4 Ärisektor ja ettevõtjad

Tänu filantroopiaprojektile ning üldistele arengutele ühiskonnas on ettevõtete panus ühendustesse arenenud. EMSLil on head suhted Eesti Kaubandus-Tööstuskojaga ning Ameerika Kaubandus-Tööstuskojaga Eestis (ACCE). Läbirääkimiste tulemusena rakendab EMSL oma koolitustes soodushinnaga koostöölepingu alusel mitmeid ärisektori spetsialiste ja koolitajaid. Head suhted on erinevate kirjastustega vastavate raamatute väljaandmiseks.

Ettevõtja sotsiaalne vastutus (CSR) on muutunud arusaadavamaks ning ettevõtjad on hakanud nägema ühendustes partnereid ja vastupidi. Kahjuks ei toimunud koos ettevõtjatega ühtegi suuremat üritust, kuid töö selle nimel jätkub.

Filantroopia arendamine (arendusprojekt)

Projekt algas juba 2002, eesmärgiks arendada Eestis filantroopiaalast tegevust. Tegevussuunad olid järgmised:

- 1) Tõsta ühenduste suutlikkust filantroopiaalaseks edukaks tegutsemiseks
- 2) Motiveerida ja teavitada ettevõtteid võimalusest kaasata ühendusi oma ettevõtte marketingi ja PR tegevusse
- 3) Analüüsida maksupoliitikat ja võimalusel muuta see annetamist enam soodustavaks ja motiveerivaks
- 4) Saada parem ülevaade kolmandast sektorist ning filantroopiaalastest tegevustest Eestis.

Nende eesmärkide nimel ka toimiti ning saavutati nii kvalitatiivseid kui mõõdetavaid tulemusi. Leidsime, et filantroopia laienemise edufaktorid võib jaga kaheks: (1) ühenduste endi suutlikkus välja pakkuda ja läbi viia olulisi ja huvitavaid projekte ja (2) võimalike toetajate st eelkõige ärisektori ja ettevõtjate teadlikkus ja positiivne hoiak. Seepärast võeti ka suund kahele sihtgrupile: ühendused ja ettevõtted. Sihtgruppidele lisandus tegevussuunana ka maksundus.

Projekt esimene etapp käivitus 2002.a. aprillis ja kestis kuni 31.12.2002. Selle perioodi tulemused kajastuvad EMSLi 2002.a. aastaaruandes. Projekti tulemustega jäädki rahule ning otsustati seda jätkata kuni 30.06.2003. Sellele perioodile planeeriti ja toimusid järgmised tegevused:

1) Ühenduste suutlikkuse tõstmine

Eesmärk: selgitada ühendustele, miks peaksid ettevõtted neid toetama ning koolitada ühendusi oma organisatsiooni oskuslikumaks müümiseks. Lahendusena nägime siin eelkõige heatasemelist koolitust seminaride vormis ning vastava kirjanduse ja õppematerjalide kättesaadavaks tegemist EMSLi raamatukogu ja tõlgete kaudu.

- Ühenduste koolituse täiendamine ja läbiviimine maakondades: koolitusprogramm viidi läbi Matra koolitusprojekti raames. Nüüdseks on üritused toimunud kõigis maakondades.
- Käsiraamatu "The Complete Fundraising Handbook" tõlkimine, kirjastamine ja kaasfinantseerijate leidmine: EMSL sai raamatu kirjastajalt loa tõlkida käsiraamat eesti keelde, lisades Eestit iseloomustavad lõigud. Kirjastamiseks on peetud läbirääkimisi kirjastusega Varrak. Loodetavasti jõuab raamat trüki 2004 aasta jooksul.
- Erialaste raamatute soetamine EMSL raamatukogusse ja kaasfinantseerija leidmine: hetkel on soetatud viis käsiraamatut. Probleemiks on raskused kaasfinantseerijate leidmisel ja EMSL raamatukogu vähene kasutamine ühenduste poolt. Kaalutud on ideed EMSL raamatukogu osalist üleandmist mõnele teisele raamatukogule (Pedagoogikaülikooli raamatukogu), kuhu on koondunud rohkem kolmanda sektorit puudutavat erialast kirjandust ja kus raamatud leiaksid kasutamist.

2) Ettevõtete kaasamine

Eesmärk: teavitada ja motiveerida ettevõtjaid kaasama ühendusi oma ettevõtte marketingi ja PR tegevusse. Lahendust nägime siin eelkõige ärisektori teavitamises ja vastava diskussiooni tekitamises temaatiliste käsiraamatute, ajakirjanduslike materjalide kaudu ning arvamusiidreid kasutades.

- Käsiraamatu "Brand Spirit" esitlemine ja tutvustamine ettevõtetele ja ühendustele: EMSL algatas ja aitas kaasa sotsiaalseosega turunduse raamatu "*Brand Spirit – How Cause Related Marketing Build*

Brands" avaldamisele kirjastuse Pegasus poolt (kaasfinantseerija reklaamiagentuur Saatchi & Saatchi). Raamat on suunatud eelkõige ettevõtetele ja kirjeldab, kuidas kaasata mittetulundussektorit ja ühendusi ettevõtte turundustegevusse. Mais ilmus tutvustav separaat juhtimisajakirjas Director. Raamat ise jõudis lugejani 2003.a. septembris.

- Filantroopia portaali loomine Internetis, et teavitada ja mobiliseerida eelkõige eraisikuid: portaali esialgne plaan osutus liiga julgeks ning selle käivitamisega seotud riske hinnati liiga kõrgeks. Edasise koostööpartnerite otsingul jõuti Heateo Sihtasutuse asutamiseni, mille poolt loodud internetikeskkonnas (www.heategu.ee) leiab mahukat käsitlemist ka filantroopia temaatika. Heategu.ee käivitus edukat 2003.a. sügisel. Lisaks loodi EMSL kodulehele filantroopia temaatikat käsitlevad mahukad alamlehed. Materjal on huvilistele kättesaadav.
- Jätkuüritus Eduka Arengu Foorumile (foorum ettevõtete sotsiaalses vastutusest ja äri- ja kolmanda sektori koostööst): tegevuse käigus konsulteerides mitmete professionaalsete konverentsikorraldajate ja ettevõtete ja ettevõtlusorganisatsioonidega jõuti tõdemuseni, et üksnes kirjeldatud temaatikale pühendatud konverentsi korraldamiseks ei ole Eestis veel aeg küps ning on suur oht, et üritusega ei saavutataks soovitud eesmärke. Alternatiivina otsustati käsitleda teemat osana kõikidel EMSLi poolt korraldatud üritustel (EMSL kevadkonverents, suvekool, III kodanikuühenduste konverents).
- EMSLile ettevõtete seast toetajate leidmine: otsest rahalist toetust on EMSLil ettevõtelt raske leida. Samas on EMSL oma tegevuse kaudu filantroopia arendamisel leidnud häid kontakte mitmete Eesti ettevõtete hulgas, kes tunnustavad EMSLi kui koostööpartnerit ning on valmis vajadusel ja sobiva võimaluse tekkimisel toetama korraldatavaid üritusi eelkõige enda poolt pakutavate teenuste ja nõustamise näol.

3) Maksundus ja seadusandlus

Eesmärk: muuta maksupoliitika ja -süsteem annetamist motiveerivaks. Esialgse lahendusena nägime ühelt poolt selgitustööd olemasolevate võimaluste paremaks ärakasutamiseks koolituste kaudu ja teiselt poolt tippspetsialiste kaasates kehtiva seaduse põhjaliku analüüsi ning vastavate seaduse paranduste projektide ettevalmistamist. Otsustati töötada Tulumaksuseaduse paragrahv 11-ga.

2.3 Sisekeskkonna (kultuuri) arendamine

Eesmärgiks on hea valitsemise põhimõtete rakendamine ühendustest, ühendustele uute juhtimisvõtete jagamisest ning rahvusvaheliste suundade levitamine Eestis ühendustele.

EMSLi peamisteks prioriteetideks 2003 oli lisaks otsesele teenustepakkumisele ja nõustamisele ning arendustegevusele üldise keskkonna parandamiseks keskenduda ka kolmanda sektori sisekeskkonna arendamisele, eriti, mis puudutab avalike huvides tegutsevaid ühendusi ja katusorganisatsioone ning sektori sees hea valitsemise põhimõtete levitamist.

2.3.1 Katusorganisatsioonide projekt (arendusprojekt)

Projekt käivitus 01.10.2003. Olulisemad 2003. aastaks kavandatud tegevused olid teadaolevate katusorganisatsioonide kaardistamine, küsimustiku koostamine, informatsiooni ja arusaamade kogumine katusorganisatsiooni olemusest, rollist ja kohustustest, vastava andmebaasi koostamine, katusorganisatsioonide kogemuste selgitamine, konsultatsioonid National Center for Voluntary Organisations (NCVO) ekspertidega ja vastava töögrupi läbiviimine konverentsil. Projekti juhib Tiit Riisalo.

1) Kaardistamine

Katusorganisatsioonide kaardistamine on läbi viidud. Selleks kasutati Justiitsministeeriumi Registrikeskuse kohtute registriosakondade keskandmebaasi *online* andmebaasi, tulumaksusoodustusega mittetulundusühingute ja sihtasutuste nimekirja, andmebaasi NGONET, EMSL liikmete andmebaasi ja erinevaid interneti otsingumootoreid. Kaardistati orienteerivalt 150 katusorgansatsiooni. Lisaks kaardistati 120 ettevõtlusorganisatsiooni ja 130 spordiorganisatsiooni.

2) Küsimustik

Töö käigus osutus otstarbekaks projekti esimeses faasis küsimustiku laiali mitte saata. Selle asemel osales projektijuht III üle-eestilisel ühenduste konverentsil uuringufirma Faktum poolt läbiviidud küsitluse katusorganisatsioonide käsitleva osa koostamisel. Peale uuringu tulemuste selgumist ja täiendava informatsiooni laekumist NCVO-lt (vt. käesoleva osa p. 6) koostatakse ja saadetakse laiali täiendav küsimustik.

3) Info kogumine ja levitamine

Projektijuht on erinevatest allikatest (nii Eestist kui väljapoolt) kogunud ja süstematiseerinud informatsiooni katusorganisatsioonide olemusest, rollist ja kohustustest ning pidanud vastavasisulise ettekande III üle-eestilisel ühenduste konverentsi toimunud töögrupis.

4) Andmebaas

Toetudes esialgse kaardistamise tulemustele on valminud katusorganisatsioonide andmebaasi põhistruktuur (Excel + Access).

5) Katusorganisatsioonide kogemuste kogumine

Töö on alanud ja jätkub paralleelselt andmebaasi koostamisega. Esimese konkreetse sammuna esines III üle-eestilisel ühenduste konverentsil toimunud töögrupis „Katusorganisatsioonide arendamine“ Eesti Korterühistute Liidu juhatuse esinaine Marit Otsing ettekandega, milles keskenduti eelkõige liikmetele osutatavatele teenustele.

6) Konsultatsioonid NCVO ekspertidega

Projektijuht on kohtunud ja suhelnud NCVO asedirektori Ben Kernighani ja teenuste juhi Linda Mitchelliga. Ben Kernighan esines konverentsil töögrupis „Katusorganisatsioonide arendamine“ ettekandega „Umbrella Organisations – an England Perspective“. EMSL ja NCVO teevad koostööd ja vahetavad informatsiooni Linda Mitchell poolt koordineeritava NCVO projekti „The Benchmarking Club of The National Umbrella Forum“ raames. Nimetatud projekt on analoogne EMSLi katusorganisatsiooni projektiga. Informatsiooni vahetamise käigus ühtlustatakse kasutatavaid lähenemisi ja metodoloogiaid, mille tagajärjel projektide tulemused peaksid muutuma võrreldavaks, lisades seega mõlemale ettevõtmisele rahvusvahelise mõõtme. Koostöö täpsem vorm lepitakse kokku 2004. a alguses.

7) Töögrupp III üle-eestilisel ühenduste konverentsil

III üle-eestilisel ühenduste konverentsil toimus töögrupp „Katusorganisatsioonide arendamine“, kus lisaks Ben Kernighanile esinesid Tiit Riisalo EMSList ja Marit Otsing Eesti Korterühistute Liidust. Lisaks ettekannetele toimus arutelu ja 30 osalejal oli võimalus eitada ettekandjatele küsimusi.

2.3.2 Nõukogu/juhatus arendamine (arendusprojekt)

Koos Läti ja Leedu ühenduste keskustega osaleb EMSL Balti-Ameerika Partnerlusfondi (BAPF) rahastatud projektis, mille eesmärgiks on arendada hea valitsemise põhimõtteid ja rakendusi ühenduste nõukogude ja juhatuste töö selgema ja teadlikuma korraldamise kaudu. 25. - 26.09.03 osales EMSLi esindaja koos Eesti-poolse võimaliku projektijuhi Kaidi Holmiga esimesel seminaril Riias, kus pandi paika edasine tegevuskava ja kuupäevad. Projekti konsultant on Raymond Stephens.

17. - 22.11.03 töötasid konsultandid nelja Eesti ühenduse nõukoguga (EMSL, Tallinna Lastehaigla Toetusfond, Eesti Rahva Muuseumi Sõprade Selts, Eesti Skautide Liit). Arutati nõukogu rolle ja ülesandeid, seniseid tegevuspraktikaid, võimalikke muutusi. Iga nõukogu sai plaani, mida nad peaksid oma töös veel paremaks tegema.

Projekt jätkub 2004.a. kui R. Stephens koolitab Eestis kaheksat võimalikku nõukogu töö konsultanti ja koolitajat ning jätkab organisatsioonide nõustamist.

Projekti tulemusena selgitatakse hea valitsemise põhimõtteid, nende vajalikkust arenevates ja tugevates ühendustes ning nõukogude ja juhatuste rolli ja ülesandeid organisatsioonides.

2.3.3 Avalike huvide määratluse muutmine

EMSLi üheks eesmärgiks on ka seadusloomes osalemine ja selle muutmine ühendustele soodsamaks ja sõbralikumaks. 2003.a. tegelesime koos Rahvusvahelise Mittetulundusliku Seadusandluse Keskuse (ICNL)

ja Raidla & Partnerid advokaadibürooga avalike huvide määratlemisega Tulumaksuseaduse paragrahv 11 raames.

See paragrahv on tähtis kõikidele MTÜdele ja SAtele, kelle tegevus toimub avalikes huvides. Soovitatavad muudatused koostati võttes aluseks rahvusvahelised kogemused ja praktika (ICNL panus), räägiti läbi paarikümne ühendusega, Rahandusministeeriumi ja Justiitsministeeriumi vastavate ametnikega ning huvitatud erakondadega. Muudatused olid kommenteerimiseks ja ettepanekud tegemiseks üleval SA Eesti Õiguskeskuse Themise seadusloome foorumil. Seda teemat käsitleti kõikides infolehtedes, suvekoolis, konverentsil ja kahel teabepäeval.

Tulumaksuseaduse paragrahvi 11 tähtsaimaks muudatusettepanekuks on avalike huvide defineerimine, st. üksnes ühendused, mis muudatusettepaneku definitsiooni järgi tegelevad avalikes huvides, saavad taotleda ja saada tulumaksusoodustust. Teiseks oluliseks muudatuseks on professionaalse komisjoni (esialgse nimega Avalike huvide komisjon) loomine, mis vaatab läbi ühenduste avaldused nimekirja kandmiseks. Komisjon koosneb peamiselt oma ala professionaalidest ja seega peaks tagama ühenduste nimekirja kandmisel või sellest keeldumisel õiglasema lahendi.

Otsustati, et avalike huvide määratlus peaks liikuma MTÜ ja SA seadustesse. Muudatused esitatakse Vabariigi Valitsusele EKAK ühiskomisjoni kaudu 2004.a.

2.4 Koostöö ja ühistegevus

Eesmärgiks on erinevate teemade lõikes teha koostöö- ja ühishuviprojekte teiste ühendustega peamiselt Eestis. Need on teemad, kus üksinda toimimine ei too vajalikke tulemusi ning, kus koos tegutsedes on võimalus olla ka säästvam. Läbivaks teemaks olid kodanikuühiskond ja Euroopa Liit.

.1 EMÜ esinduskogu

EMSL on olnud EMÜ algataja ning töötanud aktiivselt esinduskogus. EMSLi juhataja on EMÜ Esinduskogu kaasesimees, valitud uuesti 01.02.2003. Ülesanded: strateegia elluviimine, tegevusplaani järgimine, Suurkogu ettevalmistamine, eetikakoodeksi ning ühenduste elujõulisuse dokumendi ettevalmistamine ja tutvustamine.

EMÜ esinduskogu tegevuskava koostamisel võeti aluseks eelmise esinduskogu poolt koostatud tegevuskava, EMÜ III suurkogu dokumendid ja tehtud ettepanekud ning koostati vastav tegevuskava, mis vormistati ka projektina BAPPile. Tegevuskava on avaldatud EMÜ koduleheküljel aadressil www.emy.ee. 2003 toimus seitse töökohtumist, nendest kaks mitmepäevased.

EMSLi juhataja peamine ülesanne oli EKAKi rakendamise alustamine. EMÜ esinduskogu peamine väärtus on avatud koostöövormina toimimine ning ühendusi puudutavate üldteemade väljatoomine ühisseisukohtadena.

Eesti kolmas EMÜ Suurkogu

Esimene ümarlaud toimus 03.02.2001, kus kiideti heaks EKAK ning valiti EMÜ Esinduskogu. Teine EMÜ suurkogu toimus 07.04.2002 Tartus. Toimused piirkondlikud ümarlaudad, kus selgitati EMÜ tööd, tutvustati eetikakoodeksi projekti ning ühenduste elujõulisuse dokumenti. Ümarlaudu organiseerisid peamiselt EMSLi tugikeskused. EMSLi juhataja juhtis avakoosolekut ning hiljem katusorganisatsioonide koja tööd. Kolmas Suurkogu toimus 01.02.2003 Sakala keskuses Tallinnas.

2.4.2 “Euroopa Eestisse” (ühisprojekt)

2002.a. alustas EMSL Norra saatkonna toel projektiga, mille eesmärgiks on jagada Norra ühenduste kogemusi ja teadmisi, mida Norrale kui väikeriigile on kaasa toonud globaliseerumine ja Euroopa Liit.

Teiseks oluliseks eesmärgiks oli saavutada Eesti ja Norra ühenduste vahel toimivaid koostöösidemeid, suuremat ühistegevust ning paremat vahendite leidmist uue Euroopa kontekstis.

Projekti esimeses etapis külastasid Eesti ühendused Norra ühendusi 24. - 27.10.2002.a. *Baltic Sea States Sub-Regional Conference* raames Lillehammeris. Eesmärk oli leida Norrast partnereid Euroopa teemadel.

Projekti teises etapis toimusid Eestis ühisseminarid koos Norra ühendustega 2003.a. aprillis. EMSL kaasas seminaride korraldusse partnereid, kes kutsusid selle projekti raames Eestisse seminaridele oma võimalikud uued koostööpartnerid Norrast. Nii toimusid 25.04. valdkondlikud seminarid:

- “Soolise võrdõiguslikkuse areng ja naisorganisatsioonide tegevus Norras”, korraldaja Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskus
- “Esimene Eesti vabatahtlike foorum”, korraldaja Tartu Vabatahtlike Keskus
- “Ühendused ja kohalik omavalitsus. Struktuurifondid”, korraldaja EMSL ja Harju maavalitsus

Norrast olid Eestis kuus inimest: 2 inimest võrdõiguslikkuse valdkonnast (professor Kari Waerness, Bergeni Ülikoolist, Mette Moberg, naiste foorum FOKUS), 2 inimest puuetega inimeste valdkonnast (Tove-Britt Henriksen, Norra Puuetega Inimeste Liidust, May Granum, Akershusi puuetega inimeste nõukojast) ja 2 inimest vabatahtlikkuse valdkonnast (Terje Skjeldam ja Solveig Bjerknes, norra Svabatahtlike ühendus FRISAM). Puuetega inimeste organisatsioonide esindajad said hea kontakti Harju Maavalitsusega ja Tallinna Puuetega Inimeste Kojaga.

26.04. toimus Pirita kloostri ühisseminar, kus esinesid ka Norra suursaadik ja Põhjamaade Ministrite Nõukogu nõunik Madis Kanarbik.

Osalejaid oli 13 vastavatest Eesti organisatsioonidest, kes said vajalikud kontaktid ja alustasid koostööd Norra partneritega.

2.4.3 Heateo SA

2003.a. olime filantroopiaarenduprojekiga jõudnud olukorda, kus EMSL oli valmis looma vastava portaali. Asjaolude kokkusatuumise tõttu sai idee parema lahenduse. Artur Taevere ettevõtmisel loodi Heateo SA. Asutajate hulgas on kolmanda sektori (Kristina Mänd), suuremate meediakontsernide ja ettevõtjate-finantseerijate esindajaid. Asutajate ühine huvi oli muuta heategevuslik mõttelaad ja käitumine Eesti ühiskonnas loomulikuks ja harjumuspäraseks.

Heateo SA peamine väljund on heategevuslik internetikeskkond *heategu.ee*, mille eesmärk on muuta abistamine lihtsamaks, pakkudes igale inimesele lihtsaid ja praktilisi võimalusi, kuidas kaasa aidata. Samuti vahendatakse erinevatesse projektidesse vabatahtlikke erasektorist, et kaasata mittetulundusorganisatsioonide töösse inimesi, kes on valmis vabatahtlikult rakendada oma professionaalseid oskuseid ja kogemusi.

Heateo SA asub EMSLi ruumides. Koos oleme teinud mitmeid üritusi, kaasates Heateo SA kõikidesse oma ettevõtmistesse.

4 Avatud Eesti Fond

AEF on EMSLi üks pikemaajalisi partnereid. 2003.a. koordineerisime AEFi Euroopa Liidu teemalise konverentsi ning EMSLi suvekooli. Teiseks oluliseks koostöö kohaks oli III üle-eestiline kodanikuühenduste konverents, kus AEFil oli organiseerida Euroopa-teemaline minikonverents koos vastavate esinejatega.

2.4.5 Eestimaa Looduse Fond

2002.a. sügisel esitasime koos Eestimaa Looduse Fondiga BAPPi eestkoste projekti keskkonnamõjude hindamiseks organisatsioonides. Peataotleja on ELF. EMSL oli “katsejänes” ning EMSLi keskkonna aruanne valmis 2003.a kevadel. See esitati EMSLi üldkoosolekul, tutvustati EMSLi väljaannetes ning kajastati EMSLi suvekoolis.

2003.a. sügisel kutsusime ELFi uuesti oma partneriks III üle-eestilise konverentsi ühe osa korraldamisel. ELF organiseeris suurepärase minikonverentsi .

2.4.6 Arenguabi koostöö

Kuna EMSL ei ole arenguabi organisatsioon, siis jälgime, mis selles valdkonnas toimub. Edastasime EMSLi liikmele Eesti Õiguskeskusele infot vastavatest võimalustest.

2.4.7 Rahvusvahelise Mittetulundusliku Õiguse Keskus (ICNL)

Eesmärgiks oli Kes- ja Ida-Euroopa riikide kolmanda sektori jätkusuutlikkuse, ühenduste võrgustike ja keskuste elujõulisuse areng, seadusandlus ning eestkoste oskuste suurendamine. Projekt kestis kuni 2003.a. maini. Möödunud aastal saime pidevat tuge avalike huvide määratlemiseks ja sisendi vabatahtlikkust puudutavale seadusandlusele.

17.-22.05.2003 toimus Prahast äriplaani koostamise ja Euroopa Liidu eestkoste alane koolitus projekti osapooltele. Eestist osalesid Kristina Mänd ja Tiit Riisalo.

2.4.8 Teised organisatsioonid

Lisaks kaasas EMSL mitmeid teisi organisatsioone ühistesse ettevõtmistesse: Tartu Vabatahtlike Keskus, Tallinna Lastehaigla Toetusfond, REC-Estonia, Lastekaitse Liit, Philip Morris Eesti OÜ, kirjastus Pegasus, Projektiekspert OÜ, Faktum OÜ, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda.

5 Avalikkussuhted ja esindamine

Kuna EMSLi puhul on tegemist avalikku arvamust kujundava ühendusega, kelle teadmisi ja ekspertiisi arvestatakse, siis olid EMSLi töötajad kutsutud esinema erinevatele üritustele ning meediasse.

Sarnaselt varasemate aastatega peeti 2003 olulisi kohtumisi siseministriga, Riigikogu saadikutega, suursaadikutega, erinevate liitude juhtide ning rahvusvaheliste organisatsioonide esindajatega.

EMSLi esindajad esinesid kuues telesaates, kirjutasid 10 artiklit, andsid mitmeid intervjuusid. Lisaks esinesid EMSLi inimesed nii kohalikel kui rahvusvahelistel konverentsidel ja seminaridel.

2.6 Rahvusvaheline tegevus

EMSL on rahvusvaheliselt tuntud ja tunnustatud organisatsioon. Seda näitab hästi tõsiasi, et EMSLi töötajaid on kutsutud esinema ettekannetega rahvusvahelistele seminaridele ja konverentsidele. Eriti tuntav on see EKAKi ja tugivõrgustiku valdkonnas ning EMÜ Esinduskogu kogemuste jagamisel.

EMSLil on head suhted saatkondadega. Saatkonnad paluvad sageli EMSLi ekspertiisi kolmanda sektori hindamiseks Eestis ning kohtumisi oma riikide ametnikega. Väga tõesed ja tihedad on suhted USA, Kanada, Suurbritannia, Norra ja Hollandi saatkondadega.

2.6.1 Rahvusvahelised organisatsioonid

Euroopa Fondide Keskus ja Orpheus

EMSL osaleb juba aastaid Euroopa Fondide Keskuse (EFC) ning Orpheuse programmi töös. Orpheuse võrgustikus osaleb üle 30 liikme Ida- ja Kesk-Euroopa riikidest. 2003.a. otsustati muuta Orpheus eraldi Euroopa Liidu tasandil ühenduste eest eestkostet tegevaks organisatsiooniks, mille eripära on haaratud üle terve Euroopa, mitte ainult Euroopa Liit. EMSL on üks selle idee algatajaid ja peamine ajurünnak selle otsustamiseks ja tegevuste kujundamiseks viidi läbi Tallinnas septembris. Ajurünnakut modereeris Ants Sild.

31.05. - 04.06.2003 viibisid EMSList Kristina Mänd ja EMSLi nõukogust Avatud Eesti Fondi juhtaja Mall Hellam Lissabonis, Portugalis Euroopa Fondide Keskuse aastakonverentsil. Sõitu finantseeris BAPP.

Civicus

EMSL on Civicuse aktiivne liige. 2003.a. sügisel loodi Civicuse katusorganisatsioonide töögrupp, kuhu kuulub ka EMSLi juhataja. Alustati igast maailma piirkonnast katusorganisatsioonide andmestiku loomisega ning Civicuse raames vastava projekti ettevalmistusega.

2.6.2 Välissõidud

- 23.-24.05.2003 Varssavi, Poola: esinemine EKAKist CEDAG rahvusvahelisel konverentsil.
- 31.05-04.06.2003 Lissabon, Portugal: osalemine Euroopa Fondide Keskuse aastakonverentsil.
- 14.-19.06.2003 Ottawa, Kanada: esinemine Kanada sotsiaalfoorumi konverentsil ettekandega Eesti ühenduste ja avaliku sektori suhetest, EKAKi rakendamisest.
- 10.12.2003 Brüssel, Belgia: Caritas Europa strateegilise plaani konsulteerimine.

Kõik komandeeringud on kaetud kutsujate poolt või projektidest.

3. EMSLi info- ja tugiprogramm

Eesmärgiks on info- ja tugitegevuse osutamine, ühendustele info, nõustamise, koolituste, teenuste ja konsultatsioonide pakkumine.

3.1 EMSLi infokeskus (info, nõustamis- ja koolitusteenused, raamatukogu),

3.2 Väljaanded ja trükised (infoleht, trükised, tõlked, kolmanda sektori ülevaated),

3.3 MTÜde tugikeskuste võrgustik (infovahetus, koolitus, nõustamine ja üritused kohalikul tasandil).

3.1 EMSLi infokeskus

EMSLi infokeskus on avatud kahel päeval nädalas ja pakub tasuta nõustamist ühenduste seadusandliku, raamatupidamusliku ning üldise tegevuseks vajaliku teabe kohta. Infokeskus tegeleb ka ühendusi puudutava info kogumise, selekteerimise ja levitamise (olemasolevad rahastamisvõimalused, koolitused, tööpakkumised, nõustajad, koostöö võimalused jms), koolituste ja infopäevade korraldamisega. Infokeskuses on tööl üks spetsialist ning vajadusel tasuline jurist (tunnihinnaga 450 EEK). Projektinõustamist vajavad kliendid suunatakse spetsialisti juurde. Peamised kliendid on Tallinna ühendused ja elanikud.

3.1.1 Statistiline aruanne

Teemad	Külastajate arv	Telefoni-päringud	E-posti teel	KOKKU
Üldinfo	26	59	19	104
Seadusandlus	54	79	36	169
Maksustamine	34	36	16	86
Raamatupidamine	21	26	11	58
Tegevuse arendamine	2	2	0	4
Juhtimine ja tegevusstrateegia	5	9	0	14
Marketing	0	0	0	0
Avalikkus ja meedia	0	0	0	0
Finantseerimine	19	35	15	69
Koostööpartnerite leidmine	7	4	8	19
Sektori olukord ja tegevus	4	5	2	11
Info EMSLi kohta	24	27	8	59
Muu	16	34	14	64
KOKKU	212	316	129	657

E-posti teel vastati peamiselt juriidilistele, maksustamist, raamatupidamist jms puudutavatele küsimustele. Tasulist juristi teenust kasutati 5 korral. Liikmed kasutasid ka EMSLi koostööpartneri Projektiexpert OÜ teenuseid oma projektide esitamiseks.

3.1.2 Infovahetus

EMSLil on viis meililisti, kuhu saadetakse teavet keskmiselt 5 korda nädalas. 2003.a. lõpust hakkasime väljastama e-EMSLi, kuhu on kokkuvõtlikult koondatud nädala informatsioon.

- 1) liikmete meililist, kus on 106 adressaati
- 2) ühenduste meililist, kus on 279 adressaati
- 3) keskuste meililist, kus on 25 adressaati
- 4) EMSLi nõukogu meililist, kus on 8 adressaati
- 5) Harjumaa ühenduste meililist, kus on 98 adressaati.

Lisaks neile saadab EMSL regulaarselt infot EMÜ esinduskogu listi, Avatud Eesti Fondi listi, tugikeskuste meililistidesse, Eesti Õiguskeskuse listi, arenguabi ümarlaua ning kodanikuühiskonna listi. Aasta lõpul lisandus ka maakondlike arenduskeskuste meililist, mida kureerib EAS. Infosaatmine meililistidesse on tasuta teenus, küll aga valib EMSL milliseid teateid ja kutseid ta edasi saadab. Meililistidesse oleme lülitanud aadressid, mille omanikud on ise soovi avaldanud. Ühinemisteade on üleval ka EMSLi koduleheküljel.

3.1.3 Internet ja kodulehekülj

Tagasiside on positiivne ja koduleht on kergelt navigeeritav. Sealt saab lisaks EMSLi asjadele infot erinevate ürituste, konverentside, seadusandluse, EMÜ Esinduskogu, Vabatahtlike Keskuse, piirkondlike tugikeskuste, projektikonkursside ning uuemate uudiste kohta. Kodulehekülge uuendatakse iga nädal.

EMSL kodulehekülje on ka venekeelne ja inglisekeelne versiooni. EMSLi kodulehekülj on seotud Eesti Õiguskeskuse kodulehekülje osaga "3. sektor".

Juba külastuste arv näitab, kui oluline on EMSLi kodulehekülj. Meie kodulehekülje kaudu saab minna otse meie liikmete kodulehekülgedele, samuti teiste olulisi teenuseid pakkuvate ühenduste ja organisatsioonide juurde.

Kodulehekülge finantseerib Kanada Saatkonna Esindus.

3.1.4 Teabepäevad

Teabepäevad on kõige nõutavamatel teemadel toimuvad 5-8-tunnised lühikoolitused. Oleme leidnud head partnerid teabepäevade läbiviijateks. Teabepäevad on tasuta. 2003.a. toimus 6 teabepäeva:

TEEMA	Aeg	Läbiviija	Osalejad
1. Kodanikuühenduste majandusaasta aruanne. Maksustamisküsimused	06.02.03	Sergei Tšistjakov, KPMG	25
2. Seadusandlus kodanikuühendustele	06.03.03	Eha Pehk	18
3. Projektikoolitus	19.03.03	Birgit Villa, OÜ Projektiekspert	18

Teabepäevadel osales kokku 141 inimest 123 organisatsioonist. EMSL soovib pakkuda teabepäevi ainult väga kvaliteetsete läbiviijatega ning eriti vajalikel teemadel.

3.1.5 Koolitused

Juhtimiskoolitus avalikes huvides tegutsevatele ühendustele (projekt)

2003 korraldas EMSL Hollandi saatkonna Matra KAP programmi toetusel juhtimiskoolituse avalikes huvides tegutsevatele ühendustele. Eesmärgiks oli õpetuste, praktiliste näidete, grupitööde ning arutelude käigus anda teadmisi ja oskusi, kuidas oma ühenduste tegevust ja ideid oskuslikumalt ellu viia, kasutades selleks erinevaid juhtimis- ja analüüsivõtteid, marketingi ning kuidas oma plaanidele leida toetust erasektorilt kui ühelt potentsiaalsemalt toetajalt.

Kõik osalejad said kaasa materjalid. Kokku korraldati 5 koolitust, kus osales 76 inimest. Tagasiside ja hindamine näitasid, et koolitust hinnati kõrgelt sisu, päevakohasuse, vaba suhtlemise ja stiili, lektorite, praktiliste näidete ja ülesannete, parajate puhkepauside, professionaalsuse, materjalide ettevalmistuse ning positiivsuse tõttu. Koolitused õnnestusid hästi, osalejad teadsid, mida nad soovivad, tulid aktiivselt teemaga kaasa, koolitajad olid end põhjalikult ette valmistanud.

Teemad ja koolitajad:

- 1) *Fundraising* ja varade arendamine. Koostöö äri sektoriga (Tiit Riisalo)
- 2) Organisatsiooni arendamine ja tegevuse planeerimine (Ants Sild)
- 3) Õigete võimaluste leidmine ja nende elluviimine. Marketing (Kristina Mänd)

3.1.6 Tellimuskoolitused ja loengud

EMSLi töötajad ja spetsialistid käivad ka väljaspool organisatsiooni loenguid ja koolitusi läbi viimas. Need on tasuta ega toimu projektide raames.

KOHT	Aeg	Osalejad
1. Tallinn	14.-15.03.2003	12
2. Haapsalu	26.04.2003	14
3. Pärnu	24.-25.10.2003	18
4. Viljandi	09.-10.05.2003	13
5. Tallinn	31.10-01.11.2003	19

	TEEMA	Läbiviija	Sihtgrupp	Tellijaja	Osalejad
1.	Koolitus: Marketing, 27.01.03	K. Mänd	Rahvusarhiivitöötajad	Rahvusarhiiv	10
2.	Ettekanne: EMSL ja tugikeskused, 13.02.03	K. Mänd	Lastekaitse Liidu töötajad ja liikmed	Lastekaitse Liit	39
3.	Teabepäev "Rahastamine keskkonnaühendustele", 17.04.2003	K. Mänd, T. Riisalo	Eesti keskkonnaühendused	REC-Estonia	66
4.	Ühenduste nõustajate koolitus, 03.12.03	K. Kala, K. Mänd	MAK nõustajad	EAS	16
KOKKU					131

3.1.7 EMSLi raamatukogu

2003.a. lisandus EMSLi raamatukokku 46 trükist, 12 ühenduste aastaraamatut ja 11 korralist ajakirja. Kasutajaid oli 28, peamiselt ühendused ja üliõpilased. Kokku on raamatukogus umbes 600 trükist. Raamatute ja trükiste sissekandmine andmebaasi lõpetati 2003. a jaanuari keskel. Seda tööd tegi Pedagoogikaülikooli praktikant. Raamatukogu puhastatakse vananenud ning räbaldunud trükistest. Suurel hulgal raamatuid ei ole võimalik juurde tellida, kuna seni on toimunud trükiste ostmise erinevate projektide eelarvete kaudu, millede selleks eraldatud summad on aga väikesed.

EMSLil ei ole võimalik raamatukogu teha avatuks ning laenutada raamatuid välja. Küll aga saame pakkuda üliõpilastele, nõustajatele ja ühenduste inimestele võimalust koha peal saada tänapäevaseid materjale kolmanda sektori ja kodanikuühiskonna kohta.

3.2 EMSLi väljaanded ja trükised

3.2.1 Infolehed

2003.a. andis EMSL välja neli kvartaalset infolehte, mis saadetakse liikmetele, tugikeskustele, maavalitsustele, riigiasutustele, Riigikokku ning seda jagatakse üritustel, koolitustel, ülikoolides. Igas infolehes on kajastatud järgmised rubriigid: juhtkiri, piirkondlik tugikeskus, EMSLi liige, Euroopa küsimused, kasulikku Internetis, soovitusel, kokkuvõtte mõõduolulisest sündmusest, raamatud.

- Nr. 23, märts 2003. Teemad: Koostöös peitub jõud, Saaremaa tugikeskus, Euroopa Liidu struktuurifondidest, Eesti Mittetulundusühenduste Ümarlõua III suurkogu, toetused ühendustele, EMSLi uued liikmed, Euroopa puuetega inimeste aasta (tiraaž: 1000).
- Nr. 24, mai 2003. Teemad: Juhtimise väljakutsed 21. sajandiks, demokraatlikud väärtused Euroopa Liidus, EMSLi kevadkonverents 27.03.2003 "Vastutus — meie edu saladus", aasta 2002. tegijate tunnustamine, Eesti Kenneliit, keskkonnaaruanne, Lõuna- ja Edela-Eesti tugikeskus, esimene Eesti vabatahtlike foorum, maksustamine, Ungari 1% seadus (tiraaž: 1000).
- Nr. 25, september 2002. Teemad: Hiiu maakonna tugikeskus, mitte-formaalne haridus, EMSLi suvekool, III Eesti kodanikuühenduste konverents, Läti kolmas sektor, VAT teater, heategevus, keskkonnasõbraliku ürituse korraldamine, probleem- raha, sotsiaalseosega turundus. (tiraaž: 1000).
- Nr.26, detsember 2003. Teemad: Läänemaa tugikeskus, Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Selts, Eesti Kodanikuühiskonna Arengu Kontseptsioon, ühiskondliku leppe protsess jätkub, Euroopa Liidu arengukoostöö ja liidu laienemine, valitsusvälised organisatsioonid Poolas, III Eesti kodanikuühenduste konverents, seadusandlusest, õppimine ühendustes, sotsiaalseosega turundus, EMSLi liikmepoliitika, aasta tegija 2003 tiraaž: 1500).

3.2.2 Käsiraamatud ja voldikud

Igal aasta ilmub EMSLi väljaandena paar raamatut. Raamatud on müügil ka raamatupoodides.

- **EMSLi aastaraamat "Vabaühenduste arengust Eestis. Ülevaade 2002"** Eesti ühenduste ja mittetulundussektori jätkusuutlikkuse võrdlev hindamine ja vajaduste analüüs. EMSLi ja tugivõrgustiku ülevaated. Finantseeris USA saatkond Eestis ja BAPP. Lehekülgede arv 106. Tiraaž kokku 2500.

- **“Euroopat Eestisse tuues”**. Raamatus saab teada Eesti valmistumisest liitumiseks ELga, Euroopa tulevikukonvendist ning ühenduste rollist, Euroopa majandus- ja sotsiaalkomiteest; näited 11 riigi ühenduste parimatest näidetest Euroopas ning infot ühendusi puudutava seadusandluse, rahastamise ning partnerite otsimise kohta liikmesriikides ja liitujamaades. Finantseeris Euroopa Liit. Lehekülgede arv 60, tiraaž: 1500. Raamatuid trükitakse juurde.
- **“Koosta oma projektitaotlus. Väike käsiraamat alustajatele”**. Juhised, milline on projekti tsükkel ja kuidas peaks planeerima asjakohast, teostatavat ja jätkusuutlikku projekti. Finantseeris Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus. Lehekülgede arv 24, tiraaž 2000.
- **Infovoldik “Raamatupidamine ja maksud Eesti mittetulundusühingutele ja sihtasutustele”**. Seletav voldik levinumatest raamatupidamisega ja maksudega seotud küsimustest. Finantseeris Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus. Tiraaž 2000.
- **EMSLi ingliskeelne voldik**. Info EMSLi ja eesti kolmanda sektori olukorra, arengute ja saavutuste kohta. Tiraaž 1000.

3.3 MTÜde tugikeskuste võrgustik

2003. aastaga sai läbi tugivõrgustiku lepingujärgne neljas s.t. lepingu viimane aasta. MTÜde tugikeskuste võrgustiku eesmärk oli edendada kodanikualgatusi ja vabatahtlikku tegevust, arendada kolmanda sektori keskkonda koostöös ühenduste, avaliku ja äri sektoriga. Mittetulundusliku sektori teadlikkust, arengusuutlikkust ja professionaalsust tõstetakse info ning teadmiste kogumise ja levitamise kaudu üle Eesti.

Tugikeskuste hindamisel lähtuti strateegilisest plaanist, EMSLi ja BAPPi vahelisest lepingust, EMSLi ning tugikeskuste vahelistest lepingutest ning 2003. aasta tööplaanidest. Eesmärgid ja ülesanded said nelja aasta jooksul täidetud vastavalt lepingutele.

Projekti kasumiks peame hästi toimiva üle-eestilise kodanikuühenduste tugivõrgustiku tekkimist ja tegutsemist. Maakondades koondusid aktiivsemad ühendused tugikeskuste juurde viimaste poolt korraldatud ürituste ja info liikumise kaudu.

Kindlasti on suur roll tugikeskustel ühenduste tegevuskeskkonna arendamisel ja ühiskondliku algatuse toetamisel. Piirkondades on elanike osalemine avalikus elus ning oma huvide kaitsmisel läbi kolmanda sektori ja mittetulundusliikumise kasvanud.

Tugikeskuste nõustamiste ja koolituste toel loodud ja tegutsevad MTÜd, SAd ja seltsingud on andnud nii tegevust kui tööd aktiivsetele inimestele. Tänu koolitustele, seminaridele ja ümarlaudadele on inimesed ise osalised kohalike arengukavade koostamisel.

Läbi tugikeskuste said ühendused kontakte mitmete muude organisatsioonide ja süsteemidega. Maakondades teadvustati senisest rohkem kolmanda sektori tegevust ja selle olulisust. Eriti tuli see esile aasta tublimate valimisel, mis kujunes enamikes maakondades aasta suurürituseks.

Kogu võrgustik on tuntuks saanud rahvusvahelisel tasandil. Sellist üleriikliku süsteemi teistes riikides ei ole ning Eesti kogemusest õpiti palju.

Kõik aastast taotles EMSL keskuste tegevusteotust ka riigi eelarvest. See ei õnnestunud. Läbirääkimised ja kokkulepped Ettevõtluse Arendamise Sihtasutustega (EAS) viisid selleni, et tugikeskuste teenuste jätkusuutlikkust tagati osade tugivõrgustike koordinaatorite kaasamisega maakondlike arenduskeskuste koosseisu.

3.3.1 Statistiline aruanne 2003

EMSLi ja tugikeskuste emaorganisatsioonide vahelistes lepingutes fikseeritud tingimused on täidetud.

Teemad	Külastajate arv	Telefoni-päringud	E-posti teel	KOKKU
Üldinfo	171	290	129	590
Seadusandlus	218	170	67	455
Maksustamine	101	57	16	174
Raamatupidamine	295	155	55	505
Tegevuse arendamine	99	52	18	169

Juhtimine ja tegevusstrateegia	60	44	17	121
Marketing	13	6	9	28
Avalikkus ja meedia	41	17	10	68
Finantseerimine	296	143	55	494
Koostööpartnerite leidmine	37	43	31	111
Sektori olukord ja tegevus	78	72	47	197
Info EMSLi kohta	30	22	23	75
Muu	239	73	44	356
KOKKU	1678	1144	521	3343

Piirkondade kaupa:

Piirkond	Külastused, telefoni- ja e-posti päringud
Kagu-Eesti Tugikeskus (Võru-, Põlva-, Valgamaa)	174
Lõuna- ja Edela-Eesti Tugikeskus (Viljandi- ja Pärnumaa)	686
Saaremaa Tugikeskus	222
Hiiumaa Tugikeskus	43
Läänemaa Tugikeskus	77
Tartu- ja Jõgevamaa Tugikeskus	830
Süda-Eesti Tugikeskus (Järva- ja Raplamaa)	185
Narva	302
Virumaa	824
KOKKU	3343

3.3.2 Tugikeskuste töö koordineerimine

EMSLi roll on olnud koordineerida tugikeskuste võrgustikku, varustada koordinaatoreid info ja materjalidega, nõustada neid, organiseerida koolitusi ja jälgida keskuste töö kvaliteeti. EMSLis tegelevad tugikeskustega kaks inimest. Keskuste töö aluseks on lepingud EMSLi ja BAPPi, ning EMSLi erinevate tugikeskuste emaorganisatsioonide vahel ja tööplaanid. Töö toimub EMSLi eestvedamisel suhtlemise, kokkulepitud põhimõtete järgimise, koolituste ning regulaarsete töökoostööde kaudu.

3.3.3 Tugikeskuste koordinaatorite koolitused

2003.a. jooksul korraldas EMSL keskuste koordinaatoritele ühe koolituse ja neli töökoostööd.

- 1) Töökoostöö 05.03.2003: kohalike MAKide loomine, informatsiooni levitamine, järgnevate ürituste tutvustamine
- 2) Töökoostöö 06.06.2003: ülevaade EMSLi suvekoolist, 2003.a. novembris toimuv ühenduste konverents, informatsiooni levitamine, MAKid – keskuste ülevaade maakondades toimuvast, tugikeskuste koolitused
- 3) Töökoostöö 16.10.2003: läbirääkimised Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusega (EAS), MAKid, mittetulundusühenduste nõustajate koolitus 02.-04.12 2003, aruandlus ja klientide registreerimine, BAPPi lepingu viimane aasta, aasta tegija konkurss ja ühisüritused
- 4) Töökoostöö 19.12.2003: BAPPi lepingu lõpp, raamatu “Euroraha käsiraamat” tutvustus, edasine koostöö
- 5) Koolitus tugikeskustele 05.-07.03.2003 Veski-Sillal: EL struktuurifondid (lektor Kadri Reinthal), projektide kirjutamine (lektor Kaidi Holm). Koolitus toimus EMSLi KOPi projekti “Eesti

Euroopasse — väikeühenduste tugevdamine ja ettevalmistamine Euroopa Liidu programmide ja struktuurifondide kasutamiseks” raames.

Augustikuuksesse planeeritud koolitus jäi ära, kuna ei leidnud rahastajat ning pidasime otstarbekaks kutsuda keskuste koordinaatorid EMSLi suvekooli “Meie Euroopa: ühendused valmistuvad. Suvekoolist võtsid osa kuus koordinaatorit.

Rahandusministeeriumi poolt korraldataval EL struktuurifondide koolitusel osalesid MTÜ tugikeskustest kaks inimest.

3.3.4 Eesti MTÜde tugivõrgustiku toetamine ja vahendite leidmine

Peatoetaja oli BAPP. Ettepanek tehti järjekordselt ka Siseministeeriumile, kuid riigipoolset toetust ei saadud. Loodi maakondlikud arenduskeskused, mille üheks funktsiooniks sai ka ühenduste nõustamine. Kaasfinantseeringud kohtadel on leitud erinevate projektidega ja toetustest maavalitsustelt, omateenitud vahenditest.

.4 Projekt “Harjumaa ühenduste koostöö”

Projekti eesmärgiks on keskenduda EMSLi koostööle Harjumaaal tegutsevate ühendustega. Oma eesmärgi täitmiseks nägi EMSL ette erinevaid tegevusi:

1) Informatsiooni levitamine

Informatsiooni paremaks levitamiseks töötab meililist harjumaa@ngo.ee, kuhu on kantud 98 kontakti. Harjumaaal on kokku registreeritud 8670 ühendust ja 278 sihtasutust.

Sellesse on saadetud informatsiooni keskmiselt kaks korda nädalas. Peamiselt puudutab informatsioon ülevaateid kolmandas sektoris toimuvast, teavet rahastamisvõimalustest, toimuvatest üritustest, EMSLi uudistest.

EMSLis väljaantavat kirjandust (Infoleht, raamatud, voldikud) on jaotatud nii Harjumaa ühendustele korraldatud üritustel kui Harju Maavalitsuse abiga. Toimuvatest üritustest on teavitatud EMSLi kodulehekülje kaudu, meililistides, Harju MV poolt väljaantavates pressiteadetes.

2) Koolitused ja teabepäevad

- 16.10.03 teabepäev koostöös Harju Maavalitsusega (ühenduste ühingute maksustamine ja aruandlus, EMSL ja tema roll kodanikuühiskonna arendamisel, Harju maakondliku arenduskeskuse tutvustamine). Teabepäeval oli 51 osavõtjat.
- EMSLi teabepäevad, kus Harjumaa ühendused osalesid.
- 31.10. - 01.11.03 juhtimiskoolitus avalikes huvides tegutsevatele ühendustele (Matra).

3) Andmebaasi koostamine

Harjumaa organisatsioonide andmebaasi aluseks on võetud Justiitsministeeriumi Registrikeskuse andmestik ja Maksuameti koduleheküljel olev tulumaksusoodustust saavate Harjumaa ühingute nimekiri. Andmete kontroll, muutmine ja lisamine on pidev.

4) Koostöö Harju Maavalitsusega

Harju Maavalitsusest on EMSLil koostöö Arengu- ja planeerimisosakonnaga, majandusosakonnaga, maavanema nõunikuga. Nende kaudu toimub ürituste korraldamine ja informatsiooni, materjalide levitamine.

5) Harjumaa ühenduste osavõtt EMSLi suvekoolist ja III kodanikuühenduste konverentsist

Harjumaa ühendused olid kutsutud ja osalesid nii EMSLi suvekoolis “Meie Euroopa — ühendused valmistuvad” 05.-06.09.03 kui III kodanikeühenduste konverentsil “Hea valitsemine” 14.-15.11.03.

Suvekoolist võttis osa 4 Harjumaa esindajat ja konverentsist 19. Projekt jätkub 2004.a.

.5.4 Projekt “Eesti Euroopasse — väikeühenduste tugevdamine ja ettevalmistamine Euroopa Liidu programmide ja struktuurifondide kasutamiseks”

Projekti üldiseks eesmärgiks oli pakkuda toetust ja meetmeid väikeühendustele arenguks ja toimimiseks üle Eesti, et nad oleksid valmis projektideks struktuurifondidest, suutlikumad ja võimelisemad arendama kohalikku elu ning seeläbi tugevad partnerid kohalikele omavalitsustele, ettevõtetele ja ühendustele.

Projekti esimeses järgus koolitati mittetulundusühenduste regionaalsete tugikeskuste koordinaatoreid EL struktuurifondide ja nendesse esitatavate projektide teemal, raamatupidamise korraldamisest ning töötati välja ühtsed alused maakondades toimuvate teabepäevade läbiviimiseks.

Aasta jooksul korraldati 25 teabepäeva üle Eesti, millel osalejaid oli kokku 637. Teabepäevadel osalejate aadressid lisati juba toimivatesse e-listidesse, et informatsioon oleks kättesaadav.

Projekti käigus valmis voldik “Raamatupidamine ja maksud Eesti mittetulundusühingutele ja sihtasutustele” ja raamat “Koosta oma projektitaotlus. Väike käsiraamat alustajatele” ning Infolehe-eri, milles kajastus väikeühenduste teema. Projekti toetas EAS Kohaliku omaalgatuse programm.

3.6 Ettevõtjate ühenduste arendamine

3.6.1 CarlBro

2003.a. sügisel pöördus EMSLi poole Taani konsultatsioonifirma CarlBro, kes kutsus EMSLi partneriks Eesti ettevõtjate ühendustele suunatud projekti. Projekti tellija on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Projekti raames töötatakse välja juhised ja reeglistik avalikule sektorile ja organisatsioonidele, et tagada toimiv osapooltega konsulteerimise süsteem poliitikate kujundamisel ja elluviimisel. Samuti töötatakse välja ja viiakse läbi koolituskursused ettevõtteid esindavate organisatsioonide ja erialaliitude töötajatele.

Projekti rahastab Taani valitsus Ettevõtlus- ja Elamuehitusameti kaudu. Projekt kestab 2003.aasta detsembrist kuni 2004.aasta oktoobrini.

Projekti läbiviijad on konsultantide meeskond Taani firmast Carl Bro koos EMSLi ning kahe Taani partneriga: Confederation of Danish Industries International Business Development (Taani suurim ettevõtjate organisatsioon) ning Taani konsultatsioonifirma Management & Industrial Development (M&ID). Detsembris alustati ettevõtjate ühenduste kaardistamist. Peamine tegevus toimub 2004.

4. EMSLi sisemine tegevus

Üldaruandes anname ülevaate EMSLi büroo, töötajate ja nõukogu tegevusest.

4.1 EMSLi büroo

4.1.1 Töötajad

EMSLi büroos töötas 01.01.-31.12.2003 neli inimest: juhataja, raamatupidaja, info- ja tugiprogrammi juht ning info- ja tugiprogrammi assistent (alates 01.12.03 liikmeprogrammi juht). Tööd jätkas projektikoordinaator, kelle tööülesandeks oli filantroopia projekti koordineerimine. Alates 01.09.03 koordineeris projektijuht katusorganisatsioonide projekti. Vahetus info- ja tugiprogrammi assistent. Lisaks bürootöötajatele kasutas EMSL lepingu alusel juristi, IT-spetsialisti ning Interneti spetsialisti teenuseid. Kõik töötajad on rakendatud viimase piirini.

Töötajate koolitus oli 2003.a.a tagasihoidlik. Info- ja tugiprogrammi juht Katrin Kala osales OÜ Vain SMD koolitusel "Saavutama õppimine – tee oma mõtte teoks" 20.- 22.11.2003. Koolituse oli tasuta.

4.1.2 Ruumid

Kuna EMSL ei saanud kokkuleppele Tallinna kesklinna valitsusega alandada Endla 4 ruumide eest tasutatavat renti ning maja enda ja ruumide olukord muutud vastuvõtmatuks, otsisime uusi ruume. 2003.a. augustis kolisime Eesti Teatriliidu ruumidesse Uus 5 III korrus. EMSL käsutuses on 90 m² kontor, saame kasutada saale ja vajadusel maja teisi ruume. Vastavalt lepingule tasume renti 70kr/m².

Tehniliselt on EMSLi kontor hästi varustatud, kuigi arvutipark on vananenud. 2003.a. ostis EMSL uue läptopi ning paberihundi.

Lisaks EMSLile asub meie ruumides ka Heateo SA, kes tasub oma osa rendist ning kontorikuludest.

4.2 Sisemine areng ja ülesanded

EMSL vaatab regulaarselt üle oma tööd reguleerivad materjalid ning teeb tegevusanalüüsi. Alates 2002.a. kasutab EMSL on töö kontrollimiseks ka audiitori teenuseid. Nõukogu nimetas audiitoriks Taavo Saviku, S&S Konsultatsiooni AS-st.

EMSL on võtnud suuna ka oma majandustegevuse arendamisele. 2003.a. teeniti 9% sissetulekust teenuste ja trükiste müügist. Peamised teenused on teabepäevade korraldamine, koolitused ning uuringute läbiviimise korraldamine kliendile.

4.2.1 EMSLi tööd reguleerivad dokumendid

- Eesti mittetulundusühingute seadus; Eesti sihtasutuste seadus; teised seadused; ühenduste eetikakoodeks
- EMSLi põhikiri. Vastu võetud EMSLi üldkoosoleku poolt 16.03.2002
- EMSLi töökorraldus. Kinnitanud EMSLi nõukogu 11.12.2000
- EMSLi nõukogu töökorraldus, nõukogu liikmete õigused ja kohustused. Kinnitanud EMSLi nõukogu 19.06.2002
- EMSLi töötajate ametijuhendid. Kinnitanud EMSLi juhataja jooksvalt
- EMSLi arengukava kuni 2005
- Iga-aastased tegevuskavad ajagraafiku ja vastutava isiku äranäitamisega
- Möödunud majandusaastate aruanded.

Projektid baseeruvad nendel dokumentidel ning on omavahel integreeritavad.

.2 *Strateegia ja tegevuskava*

EMSLi nõukogu pidas kaks pikemat ja põhjalikumat arutelu EMSLi arengu ja seda kirjeldavate eesmärkide üle (05.03.2003, 12.12.2003). Viimane vaatas kriitiliselt üle ka EMSLi nõukogu ülesanded ja liikmete rollid.

EMSLi büroo, varasemate materjalide ning nõukoguga arutelude tulemusena kirjeldati uuenenud missioon, tehti uus visioon, seati eesmärgid 2004 – 2006 ning konkreetsed eesmärgid 2004.

Tegevuskava on põhjalik, kirjeldades ära EMSLi aastased tegevused programmide kaupa, näidates ära olemasoleva või potentsiaalse rahastaja, toimumisaja ja vastutaja. Selle põhjal valmib ka aastaaruanne, koostatakse projektitaotlusi ning planeeritakse tööd.

2003 tegi Eestimaa Looduse Fond (ELF) EMSLile keskkonna aruande, kus hinnati EMSLi arvestamist keskkonna vajadustega ning anti juhiseid säästlikumaks tegevuseks. EMSL lähtus nendest nõuannetest. 2005.a. plaanime keskkonna aruannet uuesti läbi viia.

4.2.3 EMSLi nõukogu

EMSLi nõukogu on pikemaajalist tegevust kavandav, EMSLi juhatuse tegevust juhendav ja igapäevase tegevuse raamest väljuvaid küsimusi otsustav organ. EMSLi reputatsioon on kõrge, see mõjutab nõukogu tööd ja staatust. 2002.a. nõukogu koolitusel leiti, et EMSL on oma noorukiea ja küpsuse vahel, ning on läbi käinud taassünni, mis on EMSLile andnud positiivse tõuke.

Kuna EMSLi nõukogu liikmed on ise liikmesorganisatsioonide esindajad ning sageli konkurendid samade ressursside peale, on EMSLile vahendite leidmine nende poolt keeruline. Seda enam peavad nõukogu liikmed olema väga teadlikud EMSLi missioonist, programmidest ja teenustest, et neid avalikkusele tutvustada ning EMSLi mainet süsteemselt tõsta. Kokkuleppeliselt vaatab nõukogu EMSLi missiooni ja programme regulaarselt üle korra aastas, hindab nende arengut ning teeb vastavaid muudatusettepanekuid.

01.01 – 31.12.2003.a. olid EMSLi nõukogus järgmised liikmed:

- 1) Lagle Parek, Eesti Caritas (esimees valitud nõukogu poolt 21.11.2002.a.)
- 2) Mall Hellam, Avatud Eesti Fond
- 3) Reet Laja, Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskus
- 4) Mari Suurväli, Junior Achivementi Arengufond
- 5) Toomas Trapido, Eestimaa Looduse Fond
- 6) Reet Valing, MTÜ Kodanikukoolitus
- 7) Jaak Võsa, Eesti Iseseisva Elu Keskus (lahkus mais 2003).

Oma töös järgivad nõukogu liikmed enda poolt allakirjutatud õigusi ja kohustusi. EMSLi nõukogul toimus neli korralist koosolekut ja kaks pikemat arutelu.

EMSLil on teovõimeline ja tunnustatud nõukogu. Nõukogu kohtub üldjuhul neli korda aastas, sest kiired küsimused lahendatakse e-posti teel ja iga kahe nädala tagant edastab EMSLi juhataja nõukogule EMSLi tegevuste ülevaate.

4.3 EMSLi liikmelisus

EMSL oli esindatud ja osales järgmiste institutsioonide ja koostöövormide töös:

Eestis — Ameerika Kaubandus-Tööstuskoda Eestis, Eesti Mittetulundusühenduste Ümarlaud, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ja Eesti Vabariigi vahelise ühise nõuandekomitee (EMSK);

Rahvusvaheliselt — Euroopa Fondide Keskuse Orpheus (Ida- ja Kesk-Euroopa MTÜde tugi- ja nõustamiskeskused) programm, Civicus (rahvusvaheline liit eesmärgiga tugevdada kodanikualgatusi ning kodanikuühiskonda üle maailma).

4.3.1 Avaliku Sõna Nõukogu

EMSL astus 2003.a. välja Avaliku Sõna Nõukogust (ASN).

4.3.2 Ameerika Kaubandus - Tööstuskoda (ACCE)

EMSL on ACCE liige alates sügisest 2001. EMSL ei tasu liikmemaksu, kuid on nõustunud kirjutama ACCE ajakirja ning varustab ACCE liikmeid teabega Eesti ühenduste ja kodanikualgatusliku tegevuse kohta. www.acce.ee.

4.3.3 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee (EMSK) ja Eesti Vabariigi vaheline ühine nõuandekomitee

Ühine nõuandekomitee on kutsutud ellu Euroopa lepinguga loodud assotsiatsiooninõukogu abistamiseks.

Ühise nõuandekomitee eesmärgiks on edendada dialoogi ja koostööd Euroopa Liidu ja kandidaatriikide majanduslike ja sotsiaalsete huvirühmade vahel. Kõnealune dialoog ja koostöö hõlmab kõiki majanduslikke ja sotsiaalseid aspekte, mis kerkivad esile seoses Euroopa Lepingu elluviimisega. Ühine nõuandekomitee töötab välja oma arvamused ja seisukohad nendes valdkondades tekkivate küsimuste kohta.

Ühine nõuandekomitee kohtub kaks korda aastas ning sellesse kuulub võrdselt kuus Euroopa Ühenduste majandus- ja sotsiaalkomitee esindajat ning kuus Eesti majanduslike ja sotsiaalsete huvirühmade esindajat. Eesti esindajateks on: Eesti Kaubandus-Tööstuskoda - Erki Urva/Kristina Tshistova, Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit - Mall Hellam (ÜNK-i kaasesimees alates 2003.a lõpust), Eesti Töandjate Keskkliit - Eve Päärendson, Eestimaa Talupidajate Liit - Urmas Ardel/Kaul Nurm, Teenistujate Ametiliitude Keskorganisatsioon - Toivo Roosimaa ja Eesti Ametiühingute Keskkliit – Kadi Pärnits/ Liina Carr.

2003. a. kogunes ÜNK kaks korda :21. - 22.mail Toilas, Narvas ja Jõhvis ning 10. - 11. detsembril uute liitujariikide ühisistungil Brüsselis.

ÜNK istungitel on koostatud raporteid ja arutletud järgmiste teemade üle nagu regionaalse arenguga seotud tööhõive, koolituse ja EL struktuurfondide kasutamise probleemid; kutseõppe, täiendõppe ja elukestva õppe roll tööhõives; kodanikuühenduste kaasamine Euroopa Liidu laienemisprotsessi; EMSKi liikmete nimetamise kord peale 01.05.2004. EMSKi kohta saab lähemat informatsiooni koduleheküljelt www.ces.eu.int.

4.3.4 Civicus

Civicus on Ülemaailmne Kodanikealgatuse Ühendus. EMSL on Civicuse liige alates 2000. aastast ning edastab Civicuse 604-le liikmele pidevalt teavet Eesti ühenduste ja kodanikuühiskonna arengu kohta. EMSLi koduleheküljel on saadaval Civicuse uudisteleht. Civicusest saab lähemat infot koduleheküljelt www.civicus.org. Aastamaks on 100 USD.

4.3.5 Orpheus

Orpheus on Kesk- ja Ida-Euroopa keskusi liitev võrgustik www.efc.be. Aastamaksu pole.

Leiame, et EMSL on Eesti kolmandat sektorit ja ühendusi väga hästi esindanud rahvusvahelisel tasemel. Meil on maine ja oleme eriti tuntud EKAKi, tugikeskuste, Õiguskeskuse Themise portaali ning Euroopa Liidu tutvustamiseks tehtud töö ja projektide tõttu.

4.4 EMSLi tegevuse rahastamine

EMSL saab vahendid oma tööks erinevatest allikatest, millest pool on sihtfinantseerimine ning pool tuleb üksikutest projektidest. Lisaks moodustavad osa ressurssidest liikmemaksud, omateenitud tulu, materjalide müük ning annetused.

On selge, et edasi sellise rahastamissüsteemiga töötada ei saa. Sissetulekud on peamiselt projektidest, kuid EMSLi töötajad osalevad mitmetes ettevõtmistes, mis on olulise tähtsusega, nõuavad pühendumist ja tööd, kuid ei too sissetulekut. Paraku ei ole võimalik teatud funktsioone vabatahtlikkuse alusel täita. EMSL ei ole vabatahtlikkusel baseeruv huvigrupp, vaid palgaline professionaalne organisatsioon.

EMSL esitas 2003.a. 14 rahastamistaotluste. Rahuldati 11.

Allikas	Summa	Eesmärk
Charles Stewart Motti Fond	181,061	Tegevustoetus. Lõppeb 2003.

BAPP	280,000	III kodanikuühenduste konverents
BAPP	163,150	Katusorganisatsioonide projekt
Euroopa Liit (SPP)	275,285	EMSLi suvekool ja raamat Euroopa Liidust
Läti MTÜ keskus (BAPF)	57,062	Hea valitsemise ja nõukogu arendamise projekt
Suurbritannia saatkond	10,000	NCVO direktori Ben Kernighani osalemine konverentsil
FOSI	66,516	Seadusloome tutvustamine ja parandamine
BAPP	38,360	Harju maakonna ühenduste arendamine
Kanada saatkonna esindus	173,440	Info ja teavitusprojekt
Avatud Eesti Fond	12,200	Konverentsi toetus
Freedom House	45,630	USAID NGO jätkusuutlikkuse indeksi arvutamine

EMSL ei saanud toetust kolmele taotlusele. Projektidele lisanduvad ka lepingulised tööd, omateenitud tulu, liikmemaksud, annetused jne.

5. Kokkuvõte

EMSL täitis 89% oma tegevuskavast ning eesmärkidest. Tulemuste põhjal oli lihtne 2004.a. üle minna. Peamiseks mureks on EMSLi kasvanud populaarsus ja sellega seonduvad ootused, mida projektirahastamisega on võimatu täita.

Keskendusime varasemast enam ühte tüüpi organisatsioonidele (avalikes huvides tegutsevad ühendused) ja ka katusorganisatsioonidele.

Positiivne oli enamike ettevõtmiste tegemine teiste ühenduste ja organisatsioonidega koos. EMSLis on seetõttu hea ülevaade Eesti ühendustest ja kolmandas sektoris toimuvast.

Meie sissetulek projektidest oli madalam kui prognoositud. Samas oli positiivne mitmete asjade korraldamisel vahendite jagamine teiste organisatsioonidega, alandatud hindadega pakkumised ettevõtjatelt. Kõige rõõmustavam oli meedia ja avalikkuse tähelepanu. 2003.a. oli ühenduste jaoks läbimurde aasta, mida tulevased aastad peavad kinnitama.

EMSL sai 2003.a. oma tegevuseks lisaks teenuste müügist, liikmemaksudest ning vahendustasudest saadud tulule ressursse ka teistest allikatest:

- Avatud Eesti Fondi Ida-Ida koostööprogramm
- Balti-Ameerika Partnerlusprogramm (BAPP)
- Charles Stewart Motti erafond
- EAS Regionaalarengu Agentuuri Kohaliku omaalgatuse programm
- Euroopa Fondide Keskuse Orpheuse programm
- Euroopa Liit
- Freedom House
- Hollandi Saatkond
- Kanada saatkonna esindus Eestis
- Norra Saatkond
- Rahvusvahelise mittetulundusliku seadusandluse keskuse (ICNL)
- Suurbritannia Saatkond
- Eraannetused: Lagle Parek, Toomas Trapido

6. Analüütiline aruanne

SISSETULEK 2003
1 Liikmemaksud

Eelarve	Kulutus
81 000	76 600

Projektirahastus (2-15)		
2. Baltic-Ameerika Partnerlusprogramm		
2.1 BAPP tugikeskused	300 000	300 065
2.2 BAPP projekt Harju maakond		38 360
2.3 BAPP arendusprojekt filantroopia arendamine	300 000	152 000
2.4 BAPP projekt katusorganisatsioonid		163 150
2.5 BAPP III kodanikuühenduste konverents	400 000	280 000
3. Euroopa Liit projekt suvekool	340 000	275 285
4. Charles Stewart Mott fond	197 500	181 061
5. ICNL ühisprojekt	39 500	35 606
6. Norra saatkond Euroopa projekt	95 000	107 503
7. Hollandi saatkond Matra koostööprojekt	146 700	36 675
Aasta jooksul taotletud projektid (8-13)	416 000	
8. Läti MTÜde Keskus projekt Hea valitsemine		57 062
9. Kanada saatkonna esindus infoprojekt		173 440
10. Avatud Eesti Fond		12 200
11. Open Society Institute Network Scholarships Programs Tulumaksuseadus		66 516
12. Freedom House (NGO Sustainability Index)		45 630
13. EAS Kohaliku omaalgatuse programm (väikeühenduste tugevdamine)		119 534
14. Eraannetused	3 500	3 800
15. Sissetulek materjalide müügist	15 000	12 362
16. Sissetulek teenuste müügist ja osalustasudest	185 000	179 282
17. Teised teenused (lepingud)	50 000	26 593
18. EMSLi kulude kompenseerimine (sõidukulud, osalemiskulud)		270 916
19. Pangaintressid		1 762
20. Muu planeering eelarve tuludes	1 418 100	1 762
KOGU SISSETULEK	3 987 300	2 617 164
KULUD 2003		
1. Tööjõu kulud	836 374	830 871
2. Üür	140 400	140 505
3. Kommunikatsioonikulud	54 000	50 880
4. Postikulud	10 000	9 514
5. Kontorikulud	20 000	17 883
6. Ajalehed, raamatud, ajakirjad	60 000	126 111
7. Infoleht	32 000	24 308
8. Kontorimööbel		4 156
9. Kontorivahendite remont		5 939
10. Auditeerimine	10 000	7 350
11. Juristi tasu		3 836
12. Konverentsidel osalemiskulud	10 000	21 844
13. Liikmemaksud	3 600	3 613
14. Reklaam		5 653
15. Transpordikulud	14 400	15 593
16. Rahvusvahelised transpordikulud	120 000	107 822
17. Päevarahad		19 270
18. Pangakulud		5 809
19. Muud tegevuskulud	40 000	24 170
20. Projektidega seotud kulud	2 374 500	1 035 270
21. Põhivara soetamine	60 000	19 380
22. Vastuvõtukulud, üldkoosolek	12 000	8 263
KOGU KULUD	3 797 274	2 488 040

III Raamatupidamise aastaaruanne

Juhatus ja nõukogu kinnitus raamatupidamise aastaaruandele

Juhatus ja nõukogu kinnitavad lehekülgedel 4 kuni 45 toodud MTÜ EMSL 2003.a raamatupidamise aastaaruande koostamise õigsust ja täielikkust.

Juhatus ja nõukogu kinnitavad, et:

1. raamatupidamise aastaaruande koostamisel rakendatud arvestuspõhimõtted on vastavuses Eesti hea raamatupidamise tavaga
2. raamatupidamise aastaaruanne kajastab õigesti ja õiglaselt ettevõtte finantsseisundit, majandustulemust ja rahavoogusid.

Käesoleva majandusaasta aruande on kinnitanud ja sellele on alla kirjutanud MTÜ EMSL juhatuse ja nõukogu kõik liikmed:

<i>Nimi</i>	<i>Allkiri</i>	<i>Kuupäev</i>
Kristina Mänd /juhatuse liige/		“...”2004
Lagle Parek /nõukogu esimees/		“...”2004
Mall Hellam /nõukogu liige/		“...”2004
Reet Laja /nõukogu liige/		“...”2004
Mari Suurväli /nõukogu liige/		“...”2004
Toomas Trapido /nõukogu liige/		“...”2004
Reet Valing /nõukogu liige/		“...”2004
Jaak Võsa /nõukogu liige/	surnud 15.05.2003.a.	

BILANSS

(kroonides)

AKTIVA

Lisa

31.12.2003

31.12.2002

Käibevara

Raha ja pangakontod

728 338

628 471

Muud nõuded

23 259

240

Viitlaekumised

1 556

2 469

Käibevara kokku

753 153

631 180

Põhivara

Materiaalne põhivara

2

50 295

109 870

Aktiva kokku

803 448

741 050

PASSIVA

Lühiajalised kohustused

Võlad tarnijatele

21 241

Maksuvõlad

3

240

Viitvõlad

20 000

Eraldised

4

429 606

492 348

Kohustused kokku

449 606

513 829

Netovara

Eelmiste perioodide tulem

227 221

484 534

Aruandeaasta tulem

126 621

-257 313

Netovara kokku

353 842

227 221

Passiva kokku

803 448

741 050

TULUDE JA KULUDE ARUANNE

TULUD	2003	2002
Müügitulu	218 237	107 417
Muud tulud	5 2 395 403	3 668 873
Tulud kokku	2 613 640	3 776 290
KULUD		
Mitmesugused tegevuskulud	1 578 955	3 219 634
Tööjõu kulud	830 871	710 184
sh palgakulu	622 369	531 970
sh sotsiaalkulu	208 502	178 214
Kulum	78 955	87 991
Muud kulud		18 636
Kulud kokku	2 488 781	4 036 445
Põhitegevuse tulem	124 859	-260 155
Finantstulud		
Muud intressi- ja finantstulud	1 762	2 842
Aruandeaasta tulem	126 621	-257 313

RAHAVOOGUDE ARUANNE

	2003	2002
Raha jääk aasta alguses	628 471	286 702
Rahavood tegevusest		
Aruandeaasta tulem	126 621	-257 313
Kulum	78 955	87 991
<i>Korrigeerimine käibekapitali kirjete muutustega</i>	205 576	-169 322
Käibevara muutus	-22105	717
Lühiajaliste kohustuste muutus	-64223	510 374
<i>Rahavood majandustegevusest kokku</i>	<i>119 248</i>	<i>341 769</i>
<i>Rahavoog investeringust</i>		
Põhivara ost	-19 380	
<i>Rahavood investeringutest</i>	<i>-19 380</i>	
<i>Rahavood kokku</i>	<i>99 867</i>	<i>341 769</i>
Raha jääk aasta lõpul	728 338	628 471

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

LISA 1 – ARVESTUSPÕHIMÕTTED

2003. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud lähtudes Eesti heast raamatupidamistavast. Eesti hea raamatupidamistava põhinõuded on esitatud Eesti Raamatupidamistoimkonna juhendites. Arvesse on võetud muudatusi mis tulenevad raamatupidamise seadusest, mis kehtib alates 1.01.2003.

Välisvaluutas toimunud tehingud

Välisvaluutatehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Eesti Panga valuutakursid. Kursimuutustest tekkinud kasumid ja kahjumid on kasumiaruandes kajastatud perioodi tuluna või kuluna.

Materiaalne põhivara

Põhivaraks loetakse varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja maksumusega alates 5000 krooni. Põhivara võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja põhivara kasutuselevõtuga otseselt seonduvatest kuludest. Materiaalset põhivara amortiseeritakse linearsel meetodil. Inventari amortisatsiooninorm on 20% aastas.

Eraldised

Eraldised on EMSL kohustuse liik, mille kajastamine aruandes on seotud sihtfinantseerimisega. Eraldised on moodustatud projektiga seotud kuludele, mis tekivad järgneval perioodil ning millele finantseerimine on laekunud aruandeperioodil. Eraldiste suurus määratakse üksikute projektide tegevusega seotult tekkida võivate kulude inventeerimisega ning arvestades finantseerimisega seotud tingimusi.

Tulude ja kulude arvestus

Tulud liikmemaksudest kajastatakse vastavalt nende laekumisele. Tulud muust majandustegevusest kajastatakse tekkepõhiselt. Sihtfinantseerimine kajastatakse brutomeetodil. Vastavalt sellele meetodile kajastatakse kõiki EMSL poolt koordineeritud ja vahendatud projektide tulusid ja projektide finantseerimist kui EMSL tulusid raha laekumise perioodil ja kulusid, kui EMSL kulud vastavalt perioodil tehtud kuludele.

LISA 2 – PÕHIVARA

	2003	2002
Inventar ja sisseseade	545 552	526 172
Sissetulek	19 380	
Väljaminek		
Põhivara kulum perioodi algul	416 302	328 311
Arvestatud amortisatsiooni (-)	78 955	87 991
Põhivara kulum perioodi lõpul	495 257	416 302
<i>Põhivara jääkmaksumus perioodi lõpus</i>	50 295	109 870

LISA 3 – MAKSUVÕLAD

	2003	2002
Maksu liik		
Üksikisiku tulumaks		84
Pensionikindlustus		324
<i>Võlg perioodi lõpuks</i>	0	240

LISA 4 – ERALDISED

Eraldise tekkimise alus	Eraldise liik	Projekti tähtaeg	Summa
Aruandeperioodil realiseerimata mittetulundusprojektid	tegevuskuludeks	2004.a	429 606

LISA 5 - MUUD TULUD

	2003	2002
<i>Tulu liik</i>		
Liikmemaksud	76 600	76 400
Projektide sihtfinantseerimine	2 044 087	3 450 447
Annetused	3 800	1 655
Muud	270 916	140 371
<i>Kokku tulud</i>	2 395 403	3 668 873

Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit

Audiitori järeldusotsus

Oleme kontrollinud Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liidu 31.12.2003 lõppenud majandusaasta kohta koostatud aastaaruannet. Aruande koostamine on mittetulundusühingu juhatuse ülesanne. Meie ülesanne on anda auditi tulemustele tuginedes hinnang raamatupidamise aastaaruande kohta.

Auditi oleme läbi viinud kooskõlas Eesti Vabariigi audiitortegevuse eeskirjadega. Nimetatud eeskirjad nõuavad, et audit planeeritaks ja sooritatakse viisil, mis võimaldaks küllaldase kindlusega hinnata, kas raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi vigu ja ebatäpsusi.

Auditi käigus oleme väljavõtteliselt kontrollinud tõendusmaterjale, millel põhinevad raamatupidamise aastaaruandes esitatud näitajad. Meie audit hõlmas ka raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtete ja juhtkonnapoolsete raamatupidamislike hinnangute kriitilist analüüsi ning seisukohavõttu raamatupidamise aastaaruande esituslaadi suhtes tervikuna. Usume, et meie poolt sooritatud audit annab piisava kindluse arvamuse avaldamiseks raamatupidamise aastaaruandes esitatu kohta.

Oleme seisukohal, et aruanne on koostatud kooskõlas Eesti Raamatupidamise seadusega, bilanss üldmahuga 803 448 krooni seisuga 31.12.2003 ja 2003. aasta tuleml 126 621 krooni kajastab oluliselt õigesti ja õiglaselt Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liidu finantsseisundit seisuga 31.12.2003 ja 2003. aasta tulemust.

Tallinn 16. märtsil 2004.a.

Taavo Savik
vannutatud audiitor

EMSL LIIKMED

(seisuga 31.12.2003)

Organisatsiooni nimi	Inglise keeles	Vorm	Reg. nr.	Postiaadress	Indeks	Linn/ alev
Aadam Johann von Krusensterni nim. Fond	A. J. von Krusenstern Foundation	SA	80082443	Kiltsi Põhikool	46201	Väike-Maarja vald
AIESEC Estonia	AIESEC in Estonia	MTÜ	80052592	Akadeemia tee 7-104	12611	Tallinn
Arno Tali Sihtkapital	Arno Tali Foundation	SA	80107290	Gonsiori 21	10147	Tallinn
Avatud Eesti Fond	Open Estonia Foundation	SA	90000334	Estonia pst. 3/5	10143	Tallinn
Avatud Kihnu Fond	Open Kihnu Foundation	SA	90004243	Sääreküla	88001	Kihnu vald
Balti Haridus- ja Kultuuriühing	Baltic Association For Education and Culture	MTÜ	80007387	Fr. R. Faehlmanni 1-3	10125	Tallinn
Betti Alveri Fond	Betti Alver's Fund	SA	90001440	Suur 5	48306	Jõgeva
Eesti Ajakirjanike Liit (EAL)	Journalists Union of Estonia	MTÜ	80040692	Gonsiori 21	10147	Tallinn
Eesti Assotsiatsioon "Anti-AIDS"	Estonian Association "Anti-AIDS"	MTÜ	80010219	Hiiu 42	11619	Tallinn
Eesti Camphilli Küla Fond	Estonian Camphill Village Foundation	SA	90000280	Prillimäe, Kohila vald	78702	Rapla
Eesti Caritas	Caritas Estonia	MTÜ	80005460	Vene 20-1	10123	Tallinn
Eesti Ehitusteabe Fond	Estonian Fund for Construction Information	MTÜ	80053281	Rävala pst. 8c-401	10145	Tallinn
Eesti Ettevõtlike Naiste Assotsiatsioon	The Estonian Association of Business and Professional Women	MTÜ	80036176	Tatari 56/58	10134	Tallinn
Eesti Euroopa Liikumine	European Movement in Estonia	MTÜ	80064116	Roosikrantsi 11	10119	Tallinn
Eesti Haridusfoorum	Estonian Education Forum	MTÜ	80135866	Endla tn. 4	10142	Tallinn
Eesti Ingerisoomlaste Liit	Estonian Ingerian-Finnish Union	MTÜ	80082012	Veski 35	51005	Tartu
Eesti Iseseisva Elu Keskus	Independent Living Estonia	MTÜ	80027616	Endla 59	10615	Tallinn
Eesti Kennelliit	Kennel Union of Estonia	MTÜ	80085275	Siili 21-100	13422	Tallinn
Eesti Kinoliit	Estonian Filmmakers Union	MTÜ	80064853	Uus t. 3	10111	Tallinn
Eesti Lasterikaste Perede Liit	Estonian Large Family's Union	MTÜ	80090320	Suur-Sepa 8	80019	Pärnu
Eesti Lihasehaigete Selts	Estonian Association of Muscular Disorders	MTÜ	80043118	Madara 37-2	10613	Tallinn

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liit	Estonian Union of Physically Disabled People	MTÜ	80067455	Endla 59	10615	Tallinn
Eesti Mesinike Liit	Estonian Beekeepers Association	MTÜ	80044000	Väike-Paala 3	11415	Tallinn
Eesti Muusika Jäädvustamise Fond	Music Culture Fondation	SA	80100253	Lastekodu 16-56	10113	Tallinn
Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskus	Estonian Women's Studies and Resource Centre	MTÜ	80005690	Narva mnt. 25-410	10120	Tallinn
Eesti Nägemispuuetega Inimeste Fond (ENIF)	Estonian Foundation for the Visually Impaired (EFVI)	SA	90000535	Ristiku 6-5	10612	Tallinn
Eesti Pagulasabi	Estonian Refugee Council	MTÜ	80137003	Endla 3	10122	Tallinn
Eesti People to People	Eesti People to People	MTÜ	80014329	Kärberi 33-76	13919	Tallinn
Eesti Pereplaneerimise Liit	Estonian Family Planning Association	MTÜ	80102393	Madari 3	10145	Tallinn
Eesti Piibliselts	Estonian Bible Society	MTÜ	80040723	Kaarli pst. 9	10119	Tallinn
Eesti Psoriaasi Liit	Estonian Psoriasis Union	MTÜ	80048127	Komeedi 13-4	10122	Tallinn
Eesti Rahva Muuseumi Sõprade Selts	The Friends Society of The Estonian National Museum	MTÜ	80077198	Kuperjanovi 9	50409	Tartu
Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Selts	The Estonian Folk Dance and Folk Music Association	MTÜ	80075472	Vilmsi 55	10147	Tallinn
Eesti Rahvuskultuuri Fond	Estonian National Culture Foundation	SA	90000340	Weizenbergi 20 A-13	10150	Tallinn
Eesti Regionaalse ja Kohaliku Arengu Sihtasutus	Estonian Regional and Local Development Foundation	SA	90005320	Ahtri 8	10151	Tallinn
Eesti Ringhäälingute Liit	Association of Estonian Broadcasters	MTÜ	80030713	Ülemiste tee 3a	11415	Tallinn
Eesti Skautide Ühing	Estonian Scout Association	MTÜ	80048529	P.k. 260	10503	Tallinn
Eesti Sportlaste Ühendus	Estonian Athletes Union	MTÜ	80099248	Pärnu mnt. 165	10139	Tallinn
Eesti Suhtekorraldajate Liit/ c/o KPMS	Estonian Public Relations Association	MTÜ	80000189	Süda 11	10118	Tallinn
Eesti Suurperede Abistamise Selts	Support Society of Estonian Large Families	MTÜ	80000037	Ahtri 12-314	10151	Tallinn
Eesti Sõltuvushaigete Rehabilitatsiooni Ühing	Estonian Society for Rehabilitation of Addicts	MTÜ	80004294	Eerika 7a	10416	Tallinn
Eesti Südameliit	Estonian Heart Association	MTÜ	80004294	Sütiste tee 21-905	13419	Tallinn
Eesti Tarbijakaitse Liit	Estonian Consumers Union	MTÜ	80014594	Sakala 23	10141	Tallinn
Eesti Vaimupuudega Inimeste Tugiliit (EVPIT)	Estonian Mentally Retarded People's Support Organization	MTÜ	80023392	Tatari 12	10116	Tallinn
Eesti Vähiliit	Estonian Cancer Society	MTÜ	80010716	Nunne 2	10133	Tallinn
Eesti Õiguskeskus	Estonian Law Centre	SA	90001411	Lossi 19	51003	Tartu

Eesti Üliõpilaskondade Liit	Federation of Estonian Student Unions	MTÜ	80059438	Villardi 23-16	10136	Tallinn
Eestimaa Looduse Fond	Estonian Fund For Nature	SA	90001457	P.k. 245	50002	Tartu
Ida-Virumaa Külade Esindus	Ida-Virumaa Villages Union	MTÜ	80033723	Rakvere tn. 14	41532	Jõhvi
Junior Achievementi Arengufond	Junior Achievement of Estonia	SA	90000587	Majaka 2	11412	Tallinn
Kistler - Ritso Eesti Sihtasutus	Kistler - Ritso Estonia	SA	90000951	Endla 69	10613	Tallinn
Lastekaitse Liit	Estonian Union For Child Welfare	MTÜ	80023021	Endla 6-18	10142	Tallinn
Meediakeskus	Estonian Media Center	SA	80013139	Pärnu mnt. 67a	10134	Tallinn
Miikaeli Ühendus	St.Michael's Society	MTÜ	80017521	Vene 22	10123	Tallinn
MTÜ Eesti Külade ja Väikelinnade Liikumine Kodukant	Movement of Estonian Villages and Small Towns	MTÜ	80036845	Lõuna 2	80010	Pärnu
MTÜ Eesti Naabrivalve	Estonian Neighbourhood Watch Association	MTÜ	80130248	Jaama 18	11615	Tallinn
MTÜ Eluliin	Lifeline	MTÜ	80011957	P.k. 5007	11002	Tallinn
MTÜ Fenno-Ugria Asutus	Fenno-Ugria Foundation	MTÜ	80057988	Roosikrantsi 6	10119	Tallinn
MTÜ Kodanikukoolitus	Civil Training Center	MTÜ	80039364	Vabaduse pst. 134	10920	Tallinn
MTÜ R.A.A.A.M.	NGO R.A.A.A.M.	MTÜ	80127306	Süda 8-7a	10118	Tallinn
Peipsi Koostöö Keskus	Peipsi Center for Transboundary Cooperation	MTÜ	80101672	Aleksandri 9	51004	Tartu
Päästarmee Eestis	Salvation Army in Estonia	MTÜ	80057936	Kopli 8-14	10412	Tallinn
Rapla Invaspordiklubi "Refleks"	Rapla Disabled People Sportclub	MTÜ	80049701	Pk. 47	79502	Rapla
Sihtasutus Lõuna - Eesti Turism	South - Estonian Tourism Foundation	SA	90001256	Raekoja plats 9	51004	Tartu
Sihtasutus REC Estonia	Regional Environmental Center - Estonia	SA	90005656	Rävala pst.8c-506	10143	Tallinn
Sihtasutus Theodor Pooli nim. Fond	Theodor Pool Foundation	SA	90001428	Tagula sjk., Mudisilla talu	68203	Tagula küla
Sihtasutus YFU-Eesti	Youth for Understanding	SA	80011526	Pärnu mnt. 67a-522	10112	Tallinn
Spordiklubi "Do"	Sport club "Do"	MTÜ	80051098	Laulupeo pst. 19	51006	Tartu
Tallinna Kolmikute Pereklubi	Tallinn Triplets' Family Club	MTÜ	80031380	Tildri 17-10	12916	Tallinn
Tallinna Lastehaigla Toetusfond	Tallinn Children's Hospital Foundation	SA	90000647	Tervise 28	13419	Tallinn
Tallinna Töö- ja Tehnikaõpetajate Selts (TTTS)	Society of Teachers of Manual Training and Technology	MTÜ	80040025	Pärnu mnt. 25-1	10141	Tallinn

Tarbija Kaitse Ühendus UGANDI	Consumers' Protection Association UGANDI	MTÜ	80166051	Ravila 48-41	50408	Tartu
Tartu Eluasemefond	Tartu Housing Foundation	SA	90001090	Vabaduse pst. 2-13	51004	Tartu
Tartu Kultuurkapital	Tartu Culture Fund	SA	90001291	Raekoja plats 8	51004	Tartu
Tartu Ülikooli Sihtasutus	Tartu University Foundation	SA	90001138	Ülikooli 18	50090	Tartu
Tartumaa Põllumeeste Liit	Union of Tartumaa Farmers	MTÜ	80062716	Jalaka 48	50109	Tartu
Vanurite Eneseabi- ja Nõustamisühing	Self Help and Advisory Center for the Elderly	SA	90000222	Jaan Poska 15	10126	Tallinn
Vapramäe - Vellavere - Vitipalu Sihtasutus	Vapramäe - Vellavere - Vitipalu Foundation	SA	90001552	Voika 23	61601	Nõo vald
VAT Teater	VAT Theatre	MTÜ	80071149	P.k. 3242	10505	Tallinn
Ühing Eesti Kristlik Televisioon (EKTV)	Estonian Christian Television (ECTV)	MTÜ	80097686	Faehlmanni 12	10125	Tallinn